

శ్రీరస్తు

తెలుహయగీనాయనమః

46140
1993

ప్రాయశ్చిత్తప్రమాణవచనాని

వంద రమాపతిం స్తుత్యా సర్వపాపహరంహరిమ్ । సర్వేషాంపాపస
క్షానాంప్రాయశ్చిత్తవిఘ్నేకృతే । ఆలాఙ్గ్యసర్వశాస్త్రాణియథాశక్తియథా
మతి । క్రియతేసాధుబాధార్థంప్రాయశ్చిత్తస్య పద్ధతిః । అత్ర స్మృతిప్రా
మాణ్యమాహ ॥ + ॥ మనుః ॥ శ్రుతిం పశ్యన్తిమునయః స్మరన్తిచ తథా
స్మృతిమ్ । తస్మాత్ప్రమాణముఖయం ప్రమాణైఃప్రమితంభవ । యోవ
మన్యతతతూభే హేతుశాస్త్రాశ్రయాన్నరః । స సాధుభిర్చహిషాకర్యో
నాప్రికోపేదనిష్ఠకః ॥ — ॥ విష్ణుః ॥ పురాణంమానవోధర్మసాంగోపేద
శ్చీకీర్తకమ్ । ఆజ్ఞాసిద్ధానిచత్వారి నహన్తవ్యానిహేతుభిః ॥ యస్తాని హే

హస్యంప్రసాదహరిద్విగుణంభవేత్ । ఉపపాతకేతురీయంప్రసన్నరకం వర్ష
 సంఖ్యయేతి ॥ అత్ర చతుఃపంచవిధేషు పాతకేషు ఇతరైతరతారతమ్య
 మూహ్యమ్ ॥ మహాపాతకే వర్షసహస్రీద్వయం నరకపాతః ॥ అతిపాతకే
 త్వధ్యర్థసహస్రమ్ సమపాతకే సహస్రమ్ ॥ ఉపపాతకే సహస్రార్థమ్ ॥
 సమ-లీకరణాదిషు అధ్యర్థశతద్వయమితి ॥ యత్తు పంచవిధపాపాన్యాహ ॥
 — ॥ కాశ్యాయనః ॥ మహాపాపంచాతిపాపం తథాపాతకమేవచ । ప్రా
 సంగికంచాపహాపమిత్యేవం పంచకొగణఇతి ॥ అత్ర పాతకమితి సమపాపా
 న్యుక్తాని ॥ ఉపపాతకేషు కానిచిదగమ్యాగమనాదీని అవాస్తరభేదానివక్ష
 యా ప్రాసంగికమిత్యుక్తాని ॥ — ॥ అత్ర పాతకపాపనిర్వచనం భవిష్యో
 త్తరే ॥ అధోధఃపాతనాత్పుంసాం పాతకం పరికీర్తితమ్ । నరకాగ్నిమహా
 రేషు పాచనాత్పాపముచ్యతే ఇతి ॥ — ॥ ప్రాయశ్చిత్తశబ్దార్థమూహంగి
 రాః ॥ ప్రాయోనామతపఃప్రాక్తం చిత్తనిశ్చయఉచ్యతే । తపానిశ్చయ
 సంయుక్తం ప్రాయశ్చిత్తం తమచ్యతే ఇతి ॥ అనుష్ఠితేన ద్వాదశవార్షికవ్ర

తాదీనా అవశ్యం పాపం నివర్తయేతి విశ్వాసయ్యుక్తం ప్రతానుష్ఠానలక్షణం
 తపఃప్రాయశ్చిత్తం ॥ భాష్యకారస్తుప్రాయోవినాశః చిత్తం సన్ధానం విన
 ష్టస్య సన్ధానమితి ॥ విజ్ఞానయోగినా ప్రాయశ్చిత్తశబ్దః పాపక్షయార్థేనై
 మిత్రికకర్తృవిశేష హాథఇత్యుక్తం ॥ — ॥ ఇహతావత్కలియుగే అపదబ్ధి
 హుభ్యాదవర్జనీయతయా పాపసమ్భవాత్ప్రేరిణిమిత్రం ప్రాయశ్చిత్తస్య క
 ర్తృమశక్యత్వాచ్చరీరస్యాస్థిరత్వాత్పాపఫలానుభవే చిరకాలం ఘోరతీవ్రీన
 రకవేదనాయాస్సాధుమశక్యత్వాత్పాపభీరుగా వశ్చాత్తాపినా పురుషేణైక
 వేదయా సర్వపాపాపనాదకం ప్రాయశ్చిత్తం సర్వథా ఆచారణీయమేవ ॥
 తత్ర కాలాదర్శక్షేమలమాసగురుశుక్రహృథ్యాదిదోషదుష్టకాలే ప్రతిషిద్ధ
 త్వాలశుద్ధకాలే ఎకాదశ్యామన్యస్యాంనా తిథౌ కార్యం ॥ అగ్న్యధా
 నాదిశ్రౌతాపాసనాదిస్తార్తతులాపురుషాదికర్తృకుర్వతాచాదాపావనార్థమధి
 కారసిద్ధ్యర్థంచ కార్యమేవ ॥ — ॥ తదుక్తం మనునా ॥ శుచినా కర్తృ
 రవ్యమితి ॥ అంగిరసాచ ॥ శ్రౌతంస్తార్తంచ కర్తవ్యం కృత్వాపావనమాత్త

నః । జపంతవశ్యహోమంచ దానంచార్చనసేవచ ॥ జపః వేదపారాయణా
 ది ॥ తపః కృత్సాచార్యాయణాది ॥ హోమః కూష్మాండాది ॥ దానం గవా
 దః ॥ అర్చనం విష్ణువదీనాం ॥ స్మృతినంగ్రహకావైశ్చక్రమ్ ॥ విశోధ్యకా
 యం వివిధైస్తు కృచ్ఛ్చిరితి ॥ ఆతురస్యతు శుద్ధకాలప్రకీర్తనైవకార్యః ।
 ఆశోచాదిదోషై రాత్రావపి సద్యపవకార్యం తమక్తం చన్ద్రికాయాం ॥
 దానవిశేషాదాత్తస్య విధినాశుద్ధతోవ్యతే ॥ అనిత్యత్వాత్సయిద్వస్తు దాన
 హోమాదివాఙ్మతీతి ॥ — ॥ వారాహపురాణే ॥ వ్యతీపాహోభసంక్రాన్తిస్త
 తైవగ్రహణంరవః । పుణ్యకాలాస్తదాసర్వే యదామృత్యుగువస్థితః ॥ త
 దాగోఘాహిరణ్యాదిదత్తమక్షయ్యశామియాత్ ॥ — ॥ భవిష్యత్పరే ॥
 తత్రయేపావనిచయోష్ఠాలాసరకహేతవః । తేసమాసేనకళ్యంతే మనో
 వాక్కాయసాధనాః ॥ — ॥ మనుః ॥ బ్రహ్మహత్యాపరాపానం పైయం
 గుర్వంగనాగమః । మహానిపాతకాన్యాహుస్సంయోగంచైవతైస్సహేతి ॥
 — ॥ శుభ్రాజ్జ్వలగ్నః ॥ బ్రహ్మహోమద్యపపైనస్తత్తైవగురుతల్పగః । ఏతేమ

హాపాతకినోయశ్చతైస్సహనంపసేత్ || — || మనుః || బ్రహ్మహాద్యాదశ
 సమాః కుటీం కృత్వాననవసేత్ | భేతాశ్చాత్మవిశుద్ధ్యర్థం కృత్వా శవశి
 రోభ్యజమితి || — || హారీతః || ద్వాదశభిర్వైశ్చార్షహాపాతకినః పూయ
 ప్రఇతి || ఇదమజ్ఞానతఃకరణే || — || జ్ఞానతఃకరణైర్వంగిరాః || యఃకామతో
 మహాపాపం నరఃకుర్యాత్కథంజన | నతస్యశుద్ధిర్నిర్దిష్టాభృగ్వగ్నిపరనాదృ
 తఇతి || — || తథాతిపాతకాని పతితనంనగ్రాదీన్యాహ || వ్యాసః || యో
 యోనసంవసేద్వర్షం సోపితత్సమకామియాత్ | నతస్త్యేవవ్రతంకుర్యాత్తత్సం
 సర్గవిశుద్ధయేఇతి || ఎతద్యుగాంతరవిషయం || — || సుమన్తః || బ్రహ్మహ
 త్యాసురాపానం శ్రేయంగుర్వంగనాగమః | మహాపాతకనంజ్ఞాని చత్వా
 ర్యేవ కలాయుగేఇతి || అత్ర చతుర్గ్రహణాదేవకారాచ్చ కలియుగేమహా
 పాతకినంనర్గిణానమహాపాతకిత్వం | తస్యాపి సాక్షాన్తహాపాతకిత్వే తత్సం
 పర్గిణాపి మహాపాతకిత్వంస్యాత్ తస్యాపి సాక్షాన్తహాపాతకినంనర్గిత్యా
 త్తతఃపరమప్యేవమిత్యనవస్థాస్యాత్ | తస్మాత్కలియుగ సాక్షాన్తహాపాత

ప్రాయశ్చిత్తప్రమాణవచనాని

౪

కింసర్గినోపి నమహాపాతకిత్వం ॥ — ॥ తథాచాక్షంపరాశరణి ॥ కృతే
 తుమానవాధర్తాప్రీతాయాం గౌతమస్యతు । ద్వాపరే శాంఖిలిఖితాః క
 లోపారాశరాస్యతాః ॥ త్యజేద్దేశంకృతయుగేత్రీతాయాంగ్రామముత్సృ
 జేత్ ॥ ద్వాపరేకులమేకంతు కర్తారంతుకలాయుగే ॥ — ॥ వ్యాసః ॥ కృ
 తేనమ్భవ్యపతతి త్రీతాయాంస్పర్శననతు । ద్వాపరేత్వన్నమాదాయక
 లోపతతకర్తా ॥ — ॥ స్మృతికామధనా ॥ సంసర్గదోషోనైవస్యాన్నహం
 పాతకినఃకలౌ । — ॥ ఘటికానిషేధే ॥ సంసర్గదోషపైనాద్యైర్భవాపాత
 కనిష్కృతిః ॥ — ॥ స్మృత్యర్థసారే ॥ కలియుగే సంసర్గదోషో నాస్తీత్యు
 క్తం । ఎవంబహుస్మృతివచనార్థవర్జాలాచనయాపతితసంసర్గినోదోషాభా
 వకథనం పాతిత్యాభావపరం సంసర్గప్రాయశ్చిత్తంతు పాదోనద్వాదశబా
 ర్హికం తార్కమేవేతి ॥ తస్మాత్సంసర్గిణః కలియుగేపి పాపమేవేతి సుష్మాక్తం
 ॥ — ॥ యదుక్తం మనుసా ॥ సంవత్సరేణ వతతిపతితేనసహచరకాయా
 జనాధ్యాపనాద్బానాన్మద్యోనశయనాసనాత్ । యాజనాధ్యాపనయాసా

నాం నిత్యసమ్మన్ధాత్పద్యః పఠతీత్యర్థః ॥ యో యేనపతిరైనైహం సంసర్గం
 యాతి మానవః । సతస్త్వేవవ్రతంకుర్యాత్తత్సంసర్గవిశుద్ధయేత్థితి ॥ ఏతద్వ్యు
 గాన్తరవిషయః ॥ — ॥ మనుః ॥ బహునామేకకార్యాణాం సర్వేషాంశ
 శ్రుధారిణాం । యద్యేకాఘాతయేత్తత్ర సర్వేతేఘాతకాన్స్మృతాః ॥ ఉ
 తగుర్ధృ పరంహంతుం సమర్థయతి యఃపుమా ॥ యశ్చానుగ్రహకస్సా
 పి బ్రహ్మఘాతకఇత్యుతే ॥ — ॥ విష్ణుః ॥ రాగాద్వేషాత్ప్రమాదాద్వాన్య
 తఃపఠతపననా । ఘాతయేద్బ్రహ్మణం కశ్చిస్సభవద్బ్రహ్మఘాతకః ॥ భృత
 కోయదితంహన్యాతోపిస్యాన్బ్రహ్మఘాతకః । సోపిభృతేప్రదాతాభృతక
 శ్చ బ్రహ్మఘాతకఇత్యర్థః ॥ ఉపదెష్టాహ్నిర్ధయితాపిరకశ్చేతి సతిధా । అ
 నుమంతానుమననాతోపి ఘాతకఇత్యుతే ॥ — ॥ విష్ణుః ॥ ఆకుష్టస్తాడితా
 హపి భవైర్వావిప్రయోజితః । యముద్దిశ్యత్యజేత్ప్రాణాతమాహుర్బ్ర
 హ్మఘాతకం ॥ — ॥ స్మృత్యన్తరే ॥ హంతామంతాపదెష్టాచ తథాసమ్ప్రీతి
 పాదకః । ప్రాత్సహకస్సహాయశ్చ తథామార్గానుదేశకః ॥ ఆశ్రయశ్శస్త్ర

దాతాచ భక్తదాతాచ కర్తృణాం । ఉపేక్షకశ్చక్తిమాంశ్చేద్యోదనక్తాను
మోదకః ॥ అకార్యకారిణాం తేషాం ప్రాయశ్చిత్తం ప్రకటయేదితి ॥ ఎ
వం సురాపానమవర్ణస్తేయగుర్వంగనాగమనెసు యథాయోగమనుగ్రాహ
కాదయోబోధవ్యాః ॥ ఎషాం పాపతాతతమ్యాత్ఫలకారతమ్యంకల్ప్యం ।
అతిపాతకాన్యాహ ॥ — ॥ మనుః ॥ హత్వాగర్భమవిక్షాతమేతదెవవీరం
చరెత్ । రాజన్యవైశ్యావీజానానాత్రేయీమేవచస్త్రీయం ॥ ఈశానాయా
గదీయైమధ్యవర్తినా ఆత్రేయీఅభిగోత్రజా । అంగిరసాఋతుమతీ । ఉ
శనసా కదావ్యపుష్పవతీ । మరీచినాపతివీతా ॥ తథా ॥ ఉక్త్వాచైవాన్యతం
సాత్వేప్రతిరుధ్యగురుంతథా । అవహృత్యచనిత్యైపం కృత్వాచస్త్రీసుహృ
ద్వధం ॥ అన్యతంసాత్వేప్రతివధప్రాప్తికతం । ప్రతిరోధః క్రాధావేశః ॥
నిత్యేపాపాప్రాప్తాననవృద్ధీ । స్త్రీ । ఆహితాగ్నివత్సీ పాతివీత్యాదిశుణయ
క్తాన్యపర్ణస్థావా ॥ — ॥ తథాయాజ్ఞవల్క్యః ॥ చరెద్వీరమహత్వాపిఘా
తార్థంచెత్సమాగతశ్చితి ॥ — ॥ ఆపస్తమ్బః ॥ ధర్మార్థసన్నిహితైర్లగా

హింసకరదేవతే || — || విష్ణుః । నృపతప భేమహవ్రతమితి || — || భవి
 మ్యోత్తరే । దుష్టితంసుష్టితంవాపి శివలింగంనచాలయేత్ । అన్యథాతు కృతే
 లింగే ఆతిపాతకమాఘ్నయాత్ || ఉత్తమానాం చామరాణామన్యథాః క
 శేనతి । విప్రప్రేవవ్రతం కుర్యాద్విప్రదేవోసమాస్యతే । అగ్నిహోత్రా
 ధకపిలాం మాత్వాబిప్తహోవ్రతం || — || యజ్ఞవల్క్యః । పితృస్వ
 పారంమాతుశ్చ మాతులానీం స్మషామపి । మాతుస్పత్నీం భగినీమాచా
 ర్యతనయాంతథా || ఆచార్యవత్సీం స్వసుతాం గచ్ఛంస్తుగురుతల్పగః । లిం
 గం భిక్త్వా వధస్తస్య సకామాయాస్త్రియాలపి || — || వారదః । మా
 తామాతృవృషాశ్వశూర్పాతులానీపితృవృషా । పితృవ్యసఖశిష్యస్త్రీ భగినీ
 తల్పభిస్మషా || దుహితాచార్యభార్యవ సగోత్రాశరణాగతా । రాజ్ఞేత్ర
 చాగ్నితాథాత్రీ సాధ్వీవర్ణోత్తమావయా || ఆసామన్యతమాంగచ్ఛగ్గురు
 తల్పగడవ్యతే । శిష్యస్యాతగర్తనాత్తత్ర నాన్యోదండోవిధీయతే || త్ర
 మాతామాతృసపత్నీ తస్యాఅపి మాతృత్వవ్యవదేశాత్ || — || వ్యాసః ।

గర్భిణ్యుకక్యావిజ్ఞాతాః కన్యామార్తామనిచ్ఛంతి । గురుతల్పం చ రెగ్గత్వా
 గాంస్వయోనిం సఖస్త్రియమితి ॥ — ॥ వ్యాఘ్రిః ॥ ఆశీతస్యాపి కుష్టా
 త్తా ఆహితాగ్నశ్శయోగినః । ఏహంపత్నీంసుతాంగత్వా గురుతల్పవ్రతం
 చరెదీతి ॥ — ॥ ఉశనా ॥ చండాల్యాం గర్భమాథాయ గురుతల్పవ్రతం
 చరెదీతి ॥ ఆత్రావిజ్ఞాతగర్భహననాదీనామతిపాతకత్వం ॥ తథాచాక్షం ॥
 అతిదిష్టంతుయత్పాపమతిపాతకముచ్యతే । అతిపాతకమావృత్తం మహాపాత
 కతామియాత్ ॥ అతిదిష్టస్యాపరిష్టాన్నూనత్వాత్తద్వ్రతంసహి । అతిది
 ష్టేషు సగ్వత్ప్రపాదానంతద్వ్రతంసరేత్ ఇతి ॥ — ॥ పతితసంసర్గమగ్రా
 హకప్రయోజకానుమత్తనిమిత్తకర్తాదీనాం తత్తన్నిమిత్తనిశ్చయకృమే
 ణ యథాయోగంసవవార్హికం వద్వార్హికం సార్థవతుర్వార్హికంత్రైవార్హికం
 చ వ్రతంకల్పనీయం ॥ — ॥ అథ పతనీయాని ॥ యనుః ॥ మాతృవృషా
 మాతృసఖి మహితాచపిశృవృషా । మాతులానీన్వసాశ్వశూర్గత్వానద్యుప
 -సేది ౧౧౩ ॥ — ॥ గౌతమః ॥ మాతృపితృయోనిసన్వనాగసేననాసికనినిత

కర్తృభ్యాసిపతితాత్యాగ్యపతితత్యాగినః పతితాః పాగకనంయోజకాశ్చేతి
 || — || బోధాయనోపి || అథ పఠనీయాని || సమున్మీయానంబ్రహ్మస్వన్య
 సాపహతణః భూమ్యన్మతవదనం సర్వావజ్ఞైర్వ్యవహరణం శూద్రీసవనం
 శూద్రాభిగమనం యశ్చ శూద్రాయామధిప్రజాయతే తదపత్యంచభవతి
 || (స్త్రీణాం విశేషపఠనీయాన్యాహ || — || యాజ్ఞవల్క్యః || నీచాభి
 గమనం భర్తృఘాతనం గర్భనాశనం | విశేషపఠనీయాని(స్త్రీణామేతాన్య
 పిధు)నం || చతస్రీస్తపరిత్యాజ్యాశిష్యగాగురుగాచయా | పతిఘ్నీచ విశే
 షేణ జంగితోపగతాచయా || జంగితః ప్రతిలోమంగతోహీనవర్ణోవా ||
 — || బ్రహ్మహత్యాసమాన్యాహమనుః || అన్యతంచసముత్కర్షేరాజగా
 మిచపైశునం | శూరశ్పృశికనిచ్ఛన్ధస్సమానిబ్రహ్మహత్యయా || — || విష్ణుః ||
 యాగస్థశ్చిత్రీయజైశ్యవధోరజస్వలాయాశ్చైత్తత్వత్పాత్య ఆత్రేయ్యాఅవి
 జ్ఞాతగర్భస్య శరణాగతస్యచ ఘాతనం బ్రహ్మహత్యాసమానీతి || — || శి
 వధర్మోత్తరే || యస్తువిద్యాభిమానెన నీచాజయతినద్విజం | ఉదాసీనం ప

భావధ్యే బ్రహ్మహత్య ప్రకీర్తితః ॥ పరదోషమవిజ్ఞాయన్మపకర్ణైఃపేత్తుయః
 పాపీయాన్నిశునఃక్షుద్రాః సచైవంబ్రహ్మహత్యతః ॥ దేవద్విజగవాం భూ
 మిం పూర్వదత్తాంహ రేతయః । ప్రణష్టామపికాతేన తమాహుర్భ్రహ్మహ
 తకమ్ ॥ సురాపానసమాన్యాహ ॥ — ॥ మనుః ॥ బ్రహ్మహత్యైతావేదని
 ద్దాకౌటసాత్యంసుహృద్వధః । గర్హితానద్యయోర్హస్తిస్సురాపానసమానివడి
 తి ॥ — ॥ స్వర్ణస్త్రీయసమాని ॥ నిక్షేపస్యాసహరణం నరాశ్వరజతస్యచ ।
 భూమితస్త్రిమణీనాంచ స్వర్ణస్త్రీయసమం స్మృతమ్ ॥ — ॥ తత్రయాజ్ఞవ
 లక్యః ॥ స్త్రీధనుహరణంబ్రహ్మణక్షేత్రహరణం కువర్ణస్త్రీయసమం ॥ దేవ
 బ్రహ్మణరాజ్ఞాంతవిజ్ఞేయ ద్రవ్యము త్రమమిశ్యుక్తత్వాదీమానిదేవబ్రహ్మ
 ణరాజసమ్బద్ధిని ॥ — గురుతల్పసమాని ॥ రేతస్సేకస్వయోనీషా కుమారీవప్తం
 త్యజాసుచ । సఖ్యుఃపుత్రస్యచస్త్రీషా గురుతల్పసమంవిదుః ॥ — అన్య
 జాస్త్రుః ॥ రజశ్చర్మకారశ్చనటాబురడపవచ । కైవర్తమేదభిల్లాశ్చస్వర్ణకార
 శాసాచికాః ॥ తత్తేక సిలయంతీచ సూనుశక్తీ తథాధగజీ । నాపితోలాహ

కారశ్చ తపతేషాడశాన్త్యకాః ॥ — ॥ విష్ణుః ॥ మాతామహమాతులస్స
 పవత్సీగమనం గురుదారసమానమ్ । పితృవృషుర్తాతృవృషుర్గమనం శ్రీ
 త్రియర్విగుపాధ్యాయమిత్రపత్న్యభిగమనం స్వసుస్సఖ్యాస్సగోత్రయా
 వర్ణోత్తమామాః ప్రవాగ్జితాయానిక్షిప్తాయాగమనమితి ॥ స్వయోనిఃభగి
 నీ ॥ సగోత్రాక్షాతిస్త్రీ ॥ — ॥ పురాణపారే ॥ అథవా మాతరంగచ్ఛేన్న
 గచ్ఛేద్దేవదారికామ్ । యదిగచ్ఛేద్గురుదారసమమితి ॥ ఎవమాదీని సమపాత
 కాని పరిగణితాని ॥ కేషాంచి తతోపపాతకత్వవచనం ప్రాయశ్చిత్తవికల్ప
 ధం ॥ సమేత్వర్థమితి తేషాం త్రైవిర్వికం వ్రతం ॥ — ॥ ఉపపాతకాన్యా
 హ మనుః ॥ గోవత్సౌ ౭ యాజ్ఞసంయాజః పారదార్యాత్తవిక్రయా । గురు
 మాతృపితృత్యాగస్సాన్విధ్యామాగ్న్యోస్సుతస్యచ ॥ పరివిత్రితానుజేనపరివే
 దనమేవచ । తయోర్దానంచకన్యాయాస్తయోరెవతుయాజనం ॥ కన్యాయా
 దూషణంచైవ వాగ్ధవ్యంవ్రతలూపనం । తటాకారామదారాణామపత్యస్య
 చవిక్రియః ॥ వ్రాత్యతాపాన్ధవత్యాగౌభృత్యాధ్యాపన మేవచ ॥ భృతాచ్ఛా

ధ్యాయనాదానమపశ్యానాంచ విక్రియః । సర్వాకరెవ్యధీకారోమహాయం
త్రప్రవర్తనం । హింసోవధీనాంస్త్ర్యాజీవోభిచారములకర్తవ్యం ॥ ఇన్ధనా
ర్థమశుష్కాణాం ద్విమాణామపాతనమ్ । ఆత్మార్థంచక్రియారమ్భో నిన్ది
తాన్నాదనంతథా ॥ అనాహితాగ్నితాస్తేయమృణానామనపక్రియా । అ
సచ్ఛాస్త్రాధిగమనం కౌశీలవ్యస్యచక్రియా ॥ ధాన్యకుప్యపశుస్తేయం మద్య
షస్త్రీనిషేవణమ్ । స్త్రీశూద్రవిత్తత్రసథో నాస్తైక్యంచాపపాతకం ॥
— ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ లవణవిక్రయావధజీవనహింసస్త్రివిధానశూ
ద్రప్రేష్యహీనసభ్యహీనయోనినిషేవణానాశ్రమవాసపరాన్నపరిపుష్ట
తా సర్వాకరాధికారాసత్ప్రతిగ్రహదీని ॥ — ॥ విష్ణుః ॥ అన్యతవచనంస
ముత్కర్తేరాజగామిపైశున్యం గురౌశ్పతికనిర్బన్ధఃఅభత్యాణాంచభక్షణమి
త్యాదీని ॥ — ॥ శంఖలిఖితా ॥ కృతఘ్నకూటవ్యవహారబ్రాహ్మణవృత్తిఘ్న
మిథ్యాభిశంసి పక్షిత్యాగీత్యాది ॥ — ॥ నరాహపురాణే ॥ భూమిహంప
క్షిభేదకఇతి పక్షిభేదాచరణదోషాధిక్యం ప్రతిషాదితం విదన్వద్బ్రాహ్మణ

పక్షిభేదాచరణవిషయమ్ ॥ అన్యథా పక్షిభేదాచరణదోషస్య ప్రకీర్ణ
 కత్వాత్ ॥ — ॥ స్మృత్యంతరే ॥ విధవా దేవదాసీవేశ్యావర్ధకీదాసీగమనా
 దీన్యపపాతకానీతి ॥ సజ్జలీకరణాన్యాహ ॥ — ॥ మనుః ॥ ఖరాశ్వోష్ఠి
 మృగేభానామజావికవధస్తథా । సజ్జలీకరణంజ్ఞేయం మీనాహిమహిషస్య
 చ ॥ మలినీకరణాని ॥ — ॥ మనుః ॥ క్రిమికీటవయోహత్యా మద్యానుగత
 భోజనం । ఫలైధామసుమస్తేయమధైర్యంచమలావహం ॥ గోధాదిహననం
 చ ॥ అపాత్రీకరణాని ॥ — ॥ మనుః ॥ నిద్రితేభ్యాధనాదానం వాణిజ్యం
 శూద్రసేవనం । అపాత్రీకరణంజ్ఞేయమసభ్యస్యచభాషణం ॥ — ॥ జా
 తిభ్రంశకరాణి ॥ మనుః ॥ బ్రాహ్మణస్య రుజఃకృత్యాఘాతరఘ్నేయమద్య
 యోః । జైహ్యంపుంసేచమైఖ్యం జాతిభ్రంశకరంస్మృతం ॥ పశుగమనమ
 మోసానిషేదనంచ ॥ అవశిష్టం సర్వం ప్రకీర్ణకశబ్దవాచ్యం ॥ — ॥ త
 రాచవిష్టుః ॥ యదనుక్తం తత్ప్రకీర్ణకమితి ॥ ఎవం మూలవచనబోధితాని
 ప్రాయశ్చిత్తనిమిత్తభూతాని పాపాని నవవిధాని । మహాపాతకాన్యతిపా

తకాన్యపపాతకాని సంకలీకరణాని మలినీకరణాని అపాత్రీకరణాని జాతి
 భగ్గింశకరాణి ప్రకీర్ణకానితి । — ॥ యథాహవిష్ణుః ॥ పురుషస్య కామ
 క్రోధలాభాఖ్యం రిపుత్రయం సుహారంభవతి । తేనాయమాక్రాంతోమ
 హాపాతకాతిపాతకసమపాతకోపపాతకేషు ప్రవర్తతే । సజ్జీర్ణకరణేషుమ
 లినీకరణేషు అపాత్రీకరణేషు జాతిభగ్గింశకరణేషు ప్రకీర్ణకరణేషుచేతి ॥ తా
 నిచపాపాని ప్రత్యేకం ద్వివిధాని రహసికృతాని ప్రకాశకృతానిచేతి ॥ య
 త్పాపం కర్తవ్యతిరిక్తైన కేనచిదపి నజ్ఞాతంతదహస్యం ॥ తస్య ప్రాయశ్చి
 త్తమపి రహస్యేన కర్తవ్యం । తథాచయమహారీశా ॥ రహస్యే రహస్యం
 ప్రకాశే ప్రకాశమితి ॥ రహస్యత్వాదేవ నాస్తిపరివచనమత్యపేక్షా । త
 దాహతుర్బుహస్పతియాజ్ఞవల్క్యైః ॥ — ॥ విఖ్యాతదోషఃకుర్వీత పర్షదో
 మమతంత్రతం । అనభిఖ్యాతదోషస్తు రహస్యవ్రతమాచరేదితి ॥ నచ పరివ
 దంవినా వ్రతజ్ఞానాభావ ఇతి శబ్ద్యం ॥ శాస్త్రజ్ఞస్య స్వతస్తద్విజ్ఞానసం
 భవాత్ । ఇతరేణాపి బుద్ధిమతా విద్యదోషాం కేనచిత్స్వాజ్ఞేనావగంతం

శక్యత్వాత్ ॥ రహస్యపాపం స్వప్ననాపి జపాదినానివర్తతే ॥ అతవప్రా
 జాపత్యాదిప్రతానాం జపాదీనాం వ్యవస్థానూహ ॥ — ॥ మనుః ॥ ఎ
 తైర్దివికాతయశ్శౌధ్యాప్రతైరావిష్కృతైనః । అనావిష్కృతపాపాంస్తు
 మన్తైర్హ్యైశ్చ శోధయేదితి ॥ ప్రకాశక్యతానాంతు పరిషదనుమత్యాప్రా
 యశ్చిత్తం కార్యం ॥ ఏభ్యతదోష్కర్మిత పర్షదానుమతంప్రతమిత్యుక్త
 బృహస్పతియాజ్ఞవల్క్యవచనాత్ ॥ — ॥ పరాశరః ॥ వెదవేదాజ్ఞవిదుషాం
 ధర్మశాస్త్రవిజానతామ్ । స్వకర్మరతవిప్రాణాం స్వకంపాపం నివేదయేది
 తి ॥ — ॥ మనుః ॥ బ్యాపనెనానుతాపేన తపసాధ్యయనెనచ । పాపకృ
 స్త్వవ్యతేపాపాత్తథాద్ధానెనచాపది ॥ యథాయథానరౌఽధర్మంస్వయంకృ
 త్వాసుభావతే । తథాతథాత్వచేవాహిస్తేనాధర్మైఃకముచ్యతే ॥ యథాయ
 థామనస్తస్య దుష్కృతంకర్మనిష్ఠతి । తథాతథా శరీరంహి తేనాధర్మైఃకము
 చ్యతేఇతి ॥ — ॥ పరిష్కృతమునూహ ॥ మనుః ॥ దశావరావాపరిషత్త
 త్రధర్మం ప్రకల్పయేత్ ॥ త్ర్యవరావాపి వృత్తస్థాతం ధర్మం నవిచాల

యేత్ । త్రైవిద్యోహౌతుక స్తరీకైరుక్తోధర్తపాతకః । త్రయశ్చాశ్ర
మిణఃపూర్వే పవకదేషాదశావరా ॥ ఋగ్వేదవిద్యజుర్విశ్వాసామవేదవిదే
వచ । త్ర్యవరాపరివజ్జ్ఞేయాధర్తసంశయనిర్ణయే ॥ ఏకాపివేదవిధర్తయం
న్యవస్యోప్విచక్షణః । సవిజ్ఞేయఃపరాధర్తానాంనాన్జానాంగదితోఽయత్రైరితి ॥
— ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ చత్వారోవేదధర్తజ్ఞాఃపవకత్రైవిద్యమేవవా । సా
బ్రూరేయంసధర్తస్సాన్యచేకోవాధ్యాత్మవిత్తమితి ॥ — ॥ పరాశరః ॥ చ
త్వారోనాత్రయోవాపియంబ్రాయుర్వేదపారగాః । సధర్తృభివిజ్ఞేయోనె
తరైస్తుసహస్రశః ॥ చత్వారోనాత్రయోవాపి వేదపఠోగ్నిహోత్రిణః ।
బ్రాహ్మణానాం సమర్థాయ పరిషత్సాభిధీయతే ॥ అనాహితాగ్నయోయే
న్యే వేదవేదాగ్నిపారగాః । పశ్చాత్త్రయోవాధర్తజ్ఞాః పరిషత్సాప్రకీర్తి
తా ॥ మునీనామాత్మవిద్యానాం ద్వికానాం యజ్ఞయాజినామ్ । వేదప్రతే
షుస్నాతానామేకాపి పరిషద్భవేత్ ॥ ప్రమాణమార్గం మార్గన్యోయేధ
ర్తుప్రవదంతివై । తేషాముప్విజతేపాపం సమ్భూతగుణవారినామ్ ॥ య

‘థాశ్చనిస్థితంతాయం మారుతారైఃకలుష్యతి । ఎవంపరిషదాదేశాత్తత్ర న
 శ్యతిదుష్కృతమ్ ॥ నైవగచ్ఛతికర్తారం నైవగచ్ఛతీషణదమ్ । మారుతా
 రాగగ్నిసంయోగాత్పాపం నశ్యతీతోయవత్ ॥ అమేధ్యానితుసర్వాణి ప్ర
 షీప్యంతేయథోదకే । తత్రైవకిల్బిషంసర్వం ప్రక్షిపేచ్ఛద్విజానతే ॥ యే ప
 తంతి ద్విజావేదం పఞ్చయజ్ఞరతాశ్చయే । త్రైలోక్యం తారయంత్యేతేష
 ఖేచ్ఛన్ద్రియరతాఅపి ॥ ధర్మశాస్త్రరథారూఢా వెదఖడ్గధరాద్విజాః । క్షీ
 ణార్థమపి యక్ష్మాప్రియసృగర్మపరమస్తృతః ॥ చాతుర్వైద్యోవికల్పీచ అ
 క్షవిధర్మపాతకః । వృథాశ్చాశ్రమిణోముఖ్యాపర్షదేషా దశావరేతి ॥ చతు
 ర్ణాం వేదానాం ష్టోరగశ్చాతుర్వైద్యః । వికల్పద్విదస్వరూపముక్తహం
 గిరసా ॥ —॥ ధర్మస్య పర్షదశ్చైవప్రాయశ్చిత్తక్రిమస్యచ । త్రయాణాం
 యః ప్రమాణజ్ఞస్సవికల్పీభవేద్ద్విజః ॥ శబ్దభన్దసికల్పేచ శీఘ్రాయాంచసుని
 శ్చితః । జ్యోతిషాంగణితేచైవ సనైరుక్తోజవిద్భవత్ ॥ వెదవిద్యావ్రతస్నా
 తః కులశీలసమన్వితః । అనెకధర్మశాస్త్రజ్ఞః పత్యలే ధర్మపాతకః ॥ బ్రహ్మ

కర్మాశ్రమాదూర్ధ్వం విప్రీయంవృద్ధకవ్యతేజితి । చాతుర్వేద్యతావద్యు
 త్తవిశేషణవిశిష్టా గార్హస్థ్యాశ్రమవర్తిన్ దశసంఖ్యాతాః పరివచ్ఛబ్దచా
 చ్ఛాః ॥ యే చ త్వాలోవాత్ర యోవాపీత్యాదిపతాః పూర్వముక్తాస్తేసర్వే
 మహాపాపెభ్యోర్వాచీనవిషయాః ॥ యుగాంతరవిషయావా ॥ — ॥ య
 థాహదేవలః ॥ పాపానాం తారతమ్యేన విప్రశాంగురులాఘవమ్ । ఎకా
 వార్షాతిరత్కర్తుమనూచానోవ్యనుగ్రహమ్ ॥ సుశాంతానాంచవిదుషాం కలౌ
 సంఘః ప్రశస్యతే । ధర్మజ్ఞాబహవోవిప్రాః కర్తుమర్హన్త్యనుగ్రహమ్ ॥
 స్నేహోద్వాయదివాలోభాద్భయోదజ్ఞానతాపివా । కుర్వంత్యనుగ్రహంయే
 తు తత్పాపం తేషుగచ్ఛతి ॥ దుర్బలెనుగ్రహః కార్యస్తక్తేవ శిశువృద్ధయోః ।
 అతన్యథాథవేద్యోవస్తస్తాన్నానుగ్రహీభవేత్ ॥ — ॥ యస్తాక్తమంగిర
 సా । పాతకేషుశతంసర్వత్సహస్రంమహదాదిషు । ఉపపాదకేషుపంచాశత్సప్త
 ప్తైస్సల్పం తథాథవేదితి ॥ తదభ్యాసవిషయమ్ ॥ — ॥ అంగిరాః ॥ ఆర్తా
 వామూరమాణానాం పాపయశితానియేదితి ॥ జానంతోన పయన్

నితేతేహం నమభాగినః । తస్మాదార్తంనమాపాద్యబాప్తానంతవిశేషతః ।
 తానద్భిర్ధర్మపథానం నభావ్యంతుపరాజ్ఞుతైః ॥ అనర్థితైరనాపాద్యైరవృ
 ష్టేత్సేవనంసది । ప్రాయశ్చిత్తం నదాతవ్యం తానద్భిరపినర్వభా ॥ యత్పు
 ణ్యమధ్యతేవిపే మ్రియమాశేజలాదిషు । తత్పుణ్యం తారితేపాపాత్పా
 ణ్యశ్చిత్రైస్తుమానవే ॥ ప్రాయశ్చిత్తవిధానైన దుష్కృతాన్తావయేన్నరమ్ ।
 ఇహాముత్రసుఖంవిందేద్విదాన్వాయుర్యశోబలమితి ॥—॥ విష్ణుః ॥ కర్తా
 రందేశకాలౌచ ప్రమాణంకారణలక్రియామ్ । అవేక్ష్యచబలందైవ ప్రా
 యశ్చిత్తంవదెద్బుధః ॥ శరీరబలమాయుశ్చ వయఃకాలంచకర్తవ । పరీక్ష్యధ
 ర్మవిద్బుధ్యో ప్రాయశ్చిత్తం ప్రకల్పయేత్ ॥ డోనై కాదశవర్షస్య పశ్చాప
 త్తాత్పరస్యచ । ప్రాయశ్చిత్తంచరేద్భౌతా పితావాన్యస్సహృజ్జనః॥—॥
 విష్ణుః ॥ అశీత్యుత్తరవృద్ధోయః బాలావాప్యూనపౌడః । ప్రాయశ్చిత్తార్థ
 మర్హన్తి స్త్రీయోవ్యాధితపివచేతి ॥ నామధారకవిప్రాణాం పరిమత్తస్య
 వాస్తేత్యాహ ॥ — ॥ వరాశరః ॥ అతడోర్ధ్వంతుయేవిప్రాః కపలం నా

మతారకాః । పరివత్త్వం న లేవ్యస్తి సహస్రగుణి లేవ్యపి ॥ అతః పర్ణితగుణ
 వద్భూక్తుశేభ్యః ఊర్ధ్వం తద్వ్యతిరిక్తగుణరహితాభియవత్ ॥ సపవ ॥
 సావిత్ర్యాత్రైచనగాయత్రాస్సస్థ్యపాస్త్వగ్నికార్యయోః । అజ్ఞానాత్కృ
 షిక చైవ బ్రహ్మణానామధారకాః ॥ యథాకాస్థమయోహస్తీ యథాచ
 ర్తమయోఽస్యగః । బ్రహ్మణోహ్యనధీయానస్త్రయస్తేనామధారకాః ॥ ప్రా
 యశ్చిత్తం ప్రయచ్ఛంతి యద్విజానామధారకాః । తేద్విజానాపకర్తాణ
 స్సమేతానరకంయయః ॥ యయః-యాంతీత్యర్థః ॥ సపవ ॥ అనతానామ
 మంత్రాణాం జాతమాత్రోపజీవినాం । సహస్రశస్సమేతానాం పరివత్త్వం
 నవిద్యతే ॥ యద్వదన్తితమోమూఢామూఢ్భాధర్తమతద్విదః । తత్పాపం శ
 తథాఘాతా తద్వక్తృనధిగచ్ఛతి ॥ అజ్ఞాత్వాధర్తశాస్త్రాణి ప్రాయశ్చి
 త్తం దదాతియః ॥ ప్రాయశ్చిత్తభవేత్పూతః కిట్టవంపరివద్వగ్జేత్ ॥ యద్వి
 నాధర్తశాస్త్రేణ ప్రాయశ్చిత్తంవిధీయతే । సతతశ్శుద్ధిమాప్నోతి ॥ ప్రాయ
 శ్చిత్తం దదాతియః ॥ గానశామమతేపితాం ప్రాయశ్చిత్తంవిధిశేత్ ॥ ప్స్

యమేవనకర్తవ్యం కర్తవ్యాస్వల్పనిష్కృతిః ॥ — ॥ ప్రాయశ్చిత్తవిధాన
 స్థలమాహ : ప్రాయశ్చిత్తం సదాదద్యాద్దేవతాయతనాగ్రితః । ఆత్మకృ
 త్చ్యం తతఃకృత్వా జపేద్వేదేదమాతరమిత ॥ శైవస్యవైష్ణవస్యవా ఆయత
 నస్య పురతస్థిత్యా నిర్దేష్టస్యం ॥ ఎతత్పుణ్యతీర్థాదేరుపలక్షణం ॥ దేవాల
 యేనదీతి శుచాదేశే సభాస్థలైః । ఉపవిశ్యయథాశాస్త్రం ప్రాయశ్చిత్తం
 వినిర్దిశేదితి స్మృతేః ॥ ఏవం ప్రాయశ్చిత్తం నిర్దిశ్యానంతరం నిర్దేష్టారస్పర్శే
 స్వాత్మశుద్ధ్యర్థం తత్తత్ప్రాయశ్చిత్తానుసారేణ కంచిత్యుచ్చ్యం చరిత్యాన
 తరం వేదమాతరం గాయత్రం యథాశక్తిజపేయః ॥ — ॥ అంగిరః ॥
 ఉపస్థానం వ్రతాదేశశ్చర్యాశుద్ధిప్రకాశనమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం చతుష్పాదం
 విహితంధర్మకర్తృభిరతి ॥ — ॥ పరాశరః ॥ సజలంవాగ్యతస్మాత్సత్త్వా
 ద్గ్రీవాసాస్సమాహితః । క్షత్రియోవాపివైశ్యోవా పర్వదాహ్యుపతిప్రతి ॥ ఉ
 పస్థాయ తతశ్శీఘ్రినూర్తిమాధరణీంగతః । గాత్రైశ్చశిరసాచైవ నచకి
 శ్చుదదీరయేత్ ॥ పాపంప్రఖ్యాపయేత్పాపీ దత్వాధేనుం తథా పృథుం ।

తిస్రోధనూర్థమాపాపే దత్వాప్రభాసయేన్నరః ॥ చ్చగుణైఃతలదిష్టేద్వి
 గుణాదక్షిణాభవేత్ । యానద్వ్యతీతంతు కర్తవ్యం దక్షిణా శావరీభవేత్ ॥
 విత్తకాత్యం నకుర్వీతసత్త్విద్రవ్యైఃఫలప్రదం । విజ్ఞాప్యపాపంసభ్యానాంకిం
 చిద్దత్వావ్రతంచరెదితి ॥ — ॥ దేవలః ॥ గన్ధాక్షతాః పంచగవ్యం తాం
 ఋలానికుశాన్యపి । బ్రాహ్మణాన్వేదసంస్మన్నానానయితాన్వనవీతటం ॥ గ
 త్వాసర్వైస్సమాలోచ్య బంధుభిస్సహపార్థివ । తైరనుజ్ఞామవాప్యైశు వ్ర
 తేపత్యయథాక్రమం ॥ మలాపకర్షణంకృత్వా నిత్యకర్తవ్యమాప్యద । పుం
 ద్రాదికం తతోధృత్వా దర్భపాణిర్జితేద్వీయః ॥ చతుర్వింశతివిప్రాన్వా వేద
 శాస్త్రపరిష్కృతాః । అష్టాదశద్వాదశవా పర్షదర్థేనియోజయేత్ ॥ స్నా
 పయిత్యా తతస్సమ్యక్పర్షదంవిధిపూర్వకమ్ । ఉపవేశ్య శుచౌదేశే తదగ్ర
 ప్రాజ్ఞుభిశ్శుభిః ॥ ఉపవిశ్యశుచౌసమ్యక్ప్రాణాయామత్ర యంచరేత్ । పు
 ణ్యాహవాచనంకుర్యాత్తైనతాయేనమార్జయేత్ ॥ నాన్ద్యాహ్వానం తతఃకు
 ర్యాత్ ॥ విధిః । పాపానామాయనంబిధివదేశకతాచక్రయేత్

ప్రాయశ్చిత్తమహంకుర్యాం ధర్మశాస్త్రానుసారతః । ఇతిసంకల్ప్యవిధివద్గర్భ
 పుష్పకలైర్దుదా ॥ అభ్యర్చ్యవర్ణదంసమ్యక్సారాయణమనుష్ఠరణ ॥ పరి
 వద్దక్షిణాంబద్ధ్యా స్వవస్త్రేణాక్షలైపుహ ॥ సమస్తసమ్యచిశ్చాది వాక్యం
 పారాణికం పఠణ ॥ ద్విపరిత్రమ్యయైన్నన ప్రణమ్యోత్థాయదండవత్ ॥
 తదగ్రి దక్షిణాం ఘోష్య తతోవిజ్ఞాపయేత్సుధీః ॥ యేమేనమ్భావిశాదోషా
 స్తన్నిరాసార్థనిషక్రాతిమ్ ॥ కరిష్యఇతివిజ్ఞాప్య తత్సఖాసన్నిహౌ వసేత్ ॥ స
 ఖాపి తాంతుసంగృహ్య తేనవిజ్ఞాపితంవచః ॥ శ్రుత్యావిప్రా సప్తపంచ
 త్రినావిపి విమషానుదా ॥ పూర్వోక్తదక్షిణాం దశాం పెక్షయేదనువాద
 కమ్ ॥ పెక్షయంత్యితతానుక్త్వా స్తరేన్నారాయణంవిఘమ్ ॥ తేప్యేకంవి
 దుశంశాంతమనువాదార్థమాదరాత్ ॥ దక్షిణాం బహుశోదత్వా పెక్షయే
 యుర్ద్విజోత్తమాః ॥ సాపిస్నాత్వా దర్శపాణిః కర్తారమనుబాధయేత్ ॥ త
 త్తోత్రనామనక్షత్రమనూచ్ఛార్యోపదేశయేత్ ॥ తత్సర్వమనువాదాత్సశ్రు
 త్వాశక్యం సమాచరేత్ ॥ హిరణ్యస్నానరూపేణ ప్రాయశ్చిత్తం విశోధ

నమ్ । ప్రాచ్యాజ్ఞవపనంకృత్వా దస్తధాననపూర్వకమ్ ॥ దశస్పానాని కృ
త్వాదా తత్తస్థైర్గ్రీపృథక్పృథక్ । కృత్వాప్రాచ్యాజ్ఞగోదానం శాలాహో
మం తతఃపరమ్ ॥ నాందీత్రాన్ధ్రంవైష్ణవాఖ్యం పశ్చిమగమనస్తరమ్ । శాలా
హోమఃపునఃకార్యఉత్తరాఖ్యోవిచక్షుడైః ॥ నాందీత్రాన్ధ్రం వైష్ణవాఖ్యముదీ
చ్యాజ్ఞం సమావరేత్ । పునర్గోదానకృత్కర్తా దశదానమనుక్రమాత్ ॥
ఖూరిదానంతతఃకృత్వాబ్రాహ్మణాన్భృజయేత్సుధీః । ఎవం కుర్యాద్ద్విజోయ
స్ససర్వపాపాన్ప్రముచ్యతే ॥

————— ఇతి ప్రమాణపచనాని —————

అథ సర్వప్రాయశ్చిత్తం నిరూప్యతే తస్మానుక్రమణికా

అదౌ తూష్ణీం సచేలస్నానం । పుణ్యోహవాచనం । తతోమహాసంకల్పః ॥
మృత్తికాస్నానమ్ । పరిపచపస్థానమ్ । పరిషదౌనుయోగః । కతుస్స
ఖాంప్రతి విజ్ఞాపనమ్ । సభాయాం విజ్ఞాపితపాపానాంపుస్తకవాచనం పూ
ర్వకం ప్రాయశ్చిత్తనిరూపణమ్ । పరిపన్నియోగేనం విధాయకపరణమ్ ॥

విధాయకం ప్రతి పరివద్యచనమ్ । పరివద్యధాయకనియోగవానువాదక
 వరణమ్ । తతోనువాదకం ప్రతివిధాయకవచనమ్ । కర్తారం ప్రత్యనువా
 దకవాక్యమ్ । అనువాదకోక్తార్థే పరివద్యధాయకానుమోదనమ్ । కర్తా
 తస్యాభ్యుపగమః । వ్రీహసంకల్పః । వపనవిధిః । స్నానమ్ । దస్తధావనమ్ ।
 దశవిధస్నానాని । నాస్తిశ్రాద్ధమ్ । వైష్ణవశ్రాద్ధమ్ । ప్రాచ్యాంగగో
 దానమ్ । పూర్వశాలాగ్నిహోమః । పంచగవ్యహోమః । పంచగవ్యప్రాశ
 నమ్ । వ్రీతగ్రహణమ్ । కృచ్ఛాగ్రిచరణమ్ । ఉదీచ్యాంగగోదానమ్ । ఉదీ
 చ్యాంగ శాలాగ్నిహోమః । నాస్తిశ్రాద్ధమ్ । వైష్ణవశ్రాద్ధమ్ । దశదా
 నాని । నిరీక్షిణాజ్యదానమ్ । శ్రీమూర్తీదానం । భూరిదానం । బ్రా
 హ్మణభోజనం । ఆశీర్వాదగ్రహణం । బ్రీహ్మర్పణం । ఇత్యనుక్రమః॥—॥
 తత్ప్రకారః క్రమేణాచ్యతే ॥ తత్రాష్టసాధాజ్యత్యైబ్బషడ్బిష్ణుతేష
 డ్బ్రాదివ్యవస్థా ప్రాజాపత్యకృచ్ఛప్రత్యామ్నయాశ్చ పూర్వముక్తాః ।
 తత్ర త్రింశత్కృచ్ఛిమబ్దం । పంచదత్వారింశత్కృచ్ఛిం సాధాజ్యం ।

నవతికృచ్ఛం చ్యోబ్ధం । అశీత్యుత్తరశతకృచ్ఛం వడబ్ధం । అశీత్యుత్తరన
మానకృచ్ఛం వడ్యణిత వడబ్ధం । కృచ్ఛం ప్రాజాపత్యమితిపర్యాయా
కృచ్ఛే గవాదయ స్తన్నిష్కరయరజత నిష్కతదద్ధ తత్పాదాదయః । ప్ర
త్యామ్నాయః ॥—॥ తత్ర సామగ్రిపరికల్పనం । ఫల తాంబూలగంధపు
ష్పధూపదీపాః । పంచగవ్యాని । మృద్భస్మగోమయకూర్వాతిలాః । సమీ
ద్ధభాః । హోమార్థం ఘృతం । పరిపద్దక్షిణాది । పూర్వోత్తరాంగగోదా
న వాస్తీత్రాద్ధ వైష్ణవత్రాద్ధ దశదాన నిరీక్షితాజ్యదాన శ్రీమూర్తికాదా
న భూరిదాన బ్రాహ్మణభాజనోపయోగి ద్రవ్యాణీతి ॥*****॥

అథ ప్రయోగః ॥ ప్రాయశ్చిత్తప్రాత్రస్సత్వా నిత్యకర్తనీర్వర్త్య
ప్రాయశ్చిత్తోపయోగిస్తవ్యజాతం పరికల్ప్య స్నానశ్రవ్యాణ్యారాయత్రా
హ్మణానాపచాయ దేవాలయే నదీతీరే శుచాదేశే బ్రాహ్మణసభాయాంవా
ఢీపవేశ్య మహాపాపే తస్మాదేనూర్వపిభంచసమర్చ్య దశద్వాదశాదీ
బ్రాహ్మణా ఉపపాతకేతు ఎకాంధేనుం వృషభంచ దత్వా త్రిచతురాది

బ్రాహ్మణాః పరివత్త్వేనియోజ్య గన్ధపుష్పక్షతాదిభిరభ్యర్చ్యస్నానయత్,
 స్వయం కర్తుమశక్తశ్చేత్ పరివత్సన్నిధౌ సర్వప్రాయశ్చిత్తక్షర్తకలాపవి
 ధానవివక్షణమముకశర్తాణమాచార్యం త్వాంవృణోతి కారయితారం నృ
 త్వా బ్రాహ్మణైః పుణ్యాహం వాచయిత్వా త్రిః ప్రాణానాయమ్య దేశకా
 లాసంకీర్త్య అముకగోత్రస్యాముకనక్షత్రేముకరాశౌజాతస్యాముకనామ
 ధేయస్య మమ జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్త్వణవర్యంతం సమ్భవితసమ
 స్తపాపనిరాసార్థం నిత్యకర్తానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థమిష్టదేవతాప్రీత్య
 ర్థంచ సర్వప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యమాణః మదీయం పాపజాతం పరివద్రగే
 నివేదయితు కామః తిద్యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం మలాపకర్తృణస్నానమహంకరిష్యే
 ఇతిసంకల్ప్య సచేలం యోగీంద్రీయస్నాత్వా పుండ్రాదికం ధృత్వా శక్తశ్చే
 తార్ద్రవాసాస్సఖాంతికం గత్వా మహాసంకల్పముక్త్వా ఎవంగుణైత్యాదిగుభ
 తిథౌ అముకగోత్రస్యాముకనక్షత్రేముకరాశౌజాతస్యాముకనామధేయ
 స్య మమ జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్త్వణవర్యంతం మన్యవర్తిని కాలే ఇ

(హరిత్యని జన్మాంతరేషుచ బాల్యకౌమారయావనవార్ధకేషు) కాగ్రత్స్వప్నగు
 ముప్త్యవస్థాసు| కామక్రోధలోభమోహమదమాత్మరైః| మనోవాక్కాయ
 కర్తృభిః| త్వక్పశుశ్రోత్రజిహ్వప్రాణైర్వాక్పాణిపాదపాయూపస్త్రీః| సమాభి
 వితానాం) ప్రకాశకృతబ్రహ్మహత్యాసురాపానస్వర్ణస్త్రీయగుర్వంగనాగమ
 నరూపమహాపాతకచతుష్టయవ్యతిరీక్తానాం| అతిదిష్టమహాపాతకరూపాత్తకా
 తిదిష్టమహాపాతకవ్రీతాత్తకాతిదేశికాతిపాతకానాం మహాపాతకసమరూప
 పాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకరణానాం మలినీకరణానామపాత్రీకర
 ణానాం జాతిభ్రంశకరణానాం ప్రకీర్ణకానాం రహసికృతమహాపాతకాదివ్రీ
 కీర్ణకాంతానాం అజ్ఞానతస్సకృతకృతానాం అజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్స
 కృతకృతానాం జ్ఞానతోభ్యస్తానాం అజ్ఞానతోజ్ఞానతశ్చాత్యంతాభ్యస్తా
 నాం నిరస్తరాభ్యస్తానాం చిరకాలాభ్యస్తానాం నవవిధానాం బహునాం
 పాపానాం మధ్య మయాకృతానాం సర్వేషాం పాపానాం నిరాసార్థమిష్ట
 ఔషధాపీత్యర్థం నిత్యకర్తానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థం చపరివచనపానపూ

ర్వకం పరివదుపదిష్టం ప్రాయశ్చిత్తం ధర్మశాస్త్రోక్తమగ్నేశశక్యప్రత్యా
 మ్నాయరూపేణాహంకరిష్యే ఇతి సంకల్పయేత్ । పుత్రాదిః ప్రతినిధిశ్చ
 త్ మమ పిత్రాదైర్జన్యభావసాజ్జన్యప్రభృత్యాదివేదేత్ । శ్రాతస్తారా
 ధానాంగేతు ప్రాయశ్చిత్తే నిరాసార్థమిత్యంతే అగ్నిపరిచరణే అధికారా
 ధ్యం అగ్నివిచ్ఛేదదోషనిరాసార్థంచ ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యేఇతివదేత్ । త
 త్రదేకపాపేతు మయాకృతస్యాముకవధస్యాముకభక్షణస్యాముకాగమ్యాగ
 మనస్యవా ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ఇతి ప్రాకృతమేవ తత్తన్నిర్దిశేత్ । న
 తు జన్మాభ్యాసాదిత్యాదికం వదేత్ । తతఃపతత్ప్రాయశ్చిత్తాశ్చ త్వేన మృత్తి
 కాస్నానమహం కరిష్యేఇతి సంకల్ప్య మృత్తికాస్నానం విధివద్విధాయా
 పడపస్పృశ్య శక్తశ్చేదార్ద్రవాసాస్సభాం గత్వా గర్భపుష్పక్షత్రైరభ్యర్చ్య
 ప్రాయశ్చిత్తార్థమర్చిష్టదేయద్రవ్యచతుర్థాంశం చెలాంచలెన బద్ధ్వా పు
 స్పాక్షతపాణిస్సౌ ॥ నమస్సకలకల్యాణదాయినైరిహ్మరూపిణే । నమసే స
 ర్వపూజ్యాయ దుష్కృతారణ్యనహ్నయే ॥ నమస్తనమ్పదిత్యాది పౌరా

ణికమస్త్రీముచ్చరణ పరిషదం త్రిప్రదక్షిణీకృత్య నమోమహద్భ్యునమ
 స్పదసఇత్యాది శ్రాతమస్త్రీముచ్చరణ దండవత్ప్రణమ్యోత్థాయాంజలింబ
 ధ్వా ॥ సర్వధర్మవివేక్తారో గొస్తారస్సకలాద్విజాః । మమ దేహస్య సంశు
 ధ్ధిం కుర్వంతుద్విజసత్తమాః ॥ మయాకృతంమహాఘోరంజ్ఞాత్వాఽజ్ఞాత్వా
 చకిల్బిషం । ప్ర సాదఃక్రియతాంమహ్యం శుభానుజ్ఞాం ప్ర యచ్ఛత ॥ పూ
 జైర్లొకృతపవిత్రాహం భవేయం ద్విజసత్తమైః ॥ అనుగృహ్యంతుమాందీనం
 భవంతాధర్మవిస్తమాః । ఇతినమ్పూర్ణ్యప్రాయశ్చిత్తార్థం పరికల్పితద్రవ్య
 మధ్యే చతుర్థాంశం పరిషద్దక్షిణా త్వేననిదద్యాత్ ॥ తతః పరిషద్వాక్యం ।
 (కింతెకార్యం కిమర్థం వాప్యస్తాన్తృగయసేద్విజ । అత్రనా బూహిసత్యేన
 సత్యంహిపరమాగతిః ॥ సత్యేనద్యోతతేసూర్యస్సత్యేన ద్యోతతేశశీ । సత్యే
 నద్యోతతేవహ్నిస్సత్యేసర్వం ప్రకాశితమ్ ॥ అస్తాకంచైవసర్వేషాంసత్యమే
 వ పరంబలమ్ । యదివక్ష్యసి సత్యంతప్వం నియతంప్రాప్యసేశుభం ॥ య
 ద్యాగతోస్యసత్యేన సత్త్వం శుద్ధ్యసికర్తృచిత్ । ఇత్యుక్త్యా కింతెకార్యం మి

ధ్యానావాదీస్సన్యమేన వదెతిబ్రూయాత్ || తతో యజమానః పరివదనుః
 జ్ఞాతకప్రాంజలిః ప్రహృష్టిస్థక విజ్ఞాపయేత్ || — యజమానవాక్యం || అశే
 షే హేపరివత్ భవత్పాదమూలే సుయా సమన్వితామిమాం సావర్ణీమల్వీ
 యసీమపి పరివద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణాత్పైన స్వీకృత్య మదీయాం విజ్ఞాప
 నామవధార్య మామనుగృహ్య సర్వస్థాదేనసస్సముద్ధరేతి పునః ప్రణ
మోర్భితాయ || అముకగౌత్రస్యాముకనక్షత్రేముకరాశౌ జాతప్యాముకశా
 ఖాధ్యాయినోముకనామధేయస్య మమ జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యేతత్తుణ
 పర్యంతమిహజన్మని జన్మాంతరేషుచ బాల్యకౌమారయావనవార్ధకేషు (జాగ్ర) త్స
 వస్ససుషుప్త్యవస్థాసు మనోవాకాయకర్మభిఃకామక్రోధలాభమోహ
 మదమాత్సర్యైఃత్వక్ష్మితమశ్శోత్ర జిహ్వప్రాణైఃవాక్పాణిపాదపాయూపస్థైః
 కామతోఽకామతస్స స్వతఃపరపేరిణయా వాసమ్భావితానాం ప్రకాశకృత
 మహాపాతకచతుష్టయవ్యతిరక్తానాం బ్రహ్మినిష్ఠమహాపాతకరూపత్వాదాతిదేశిక
 రూపాణాం మహాపాతకినంసర్గితోపదేష్టత్వానుగ్రహకత్వానుమన్తృత్వ

ప్రయోజకత్వప్రాప్త్యాహకత్వాద్యతిపాతకానాం అతిదిష్టమహాపాతకస్థిత
 త్వాదాతిదేశికరూపాణాం యాగస్థిత్రయవైశ్యవధావిజ్ఞాతగర్భవధాత్రిగా
 త్రస్త్రీవధయుతుమతిగురుమతి సగోత్రస్త్రీదీక్షితస్త్రీవధాద్యతిపాతకానాం చ
 గుర్వధిత్వపవేదనిదా సుహృద్వధాధీతనాశనాదిరూపబ్రహ్మహత్యాసమపాత
 కానాం ఉత్కర్షానృతభాషణకళంజాదినిషిద్ధభక్షణరజస్వలాముఖాస్వాదన
 కూటసాక్షిత్వసుహృద్భేదకరణాది రూపసురాపానసమపాతకానాం అశ్వర
 త్నమనుష్యస్త్రీ గోభూహరణనిత్యపరజతహరణాదిరూపస్వర్ణస్త్రీయసమపా
 తకానాం సఖపత్నీసుతపత్నీకుమారీసగోత్రాంత్యజాశూద్రీస్త్రీసామాన్యనృ
 పపత్నీగమనాదిరూపగురుశల్పసమపాతకానాం సామాన్యగోవధవ్రాత్యతా
 సామాన్యసువర్ణస్త్రీయ ఋణాసపాకరణానాహితాగ్నితాపహర్షవిక్రియప
 రివేదనభృతకాధ్యయనభృతకాధ్యయనపారదార్యవాధ్యులవణవిక్రయలవ
 ణస్త్రీయస్త్రీశూద్రవిష్ణుత్రియవధనిన్దిశార్థోపజీవననాస్తిక్యవ్రతలోపసుతవి
 క్రియదామనకుమారపశుపియాయాజనియోజనపితృమాతృసుతతౌగతటాకా

రామవిక్రయకన్యావిక్రయపరిపత్తిపరివేత్తయాజనపతివేదకన్యాప్రదాన
 కొటిల్యత్తార్థపాకక్రియారమభ్యుద్యపస్త్రీనిషేషణస్వాధ్యాయాగ్నిసుత
 త్యాగబాధవత్యాగేంద్రనాథాశుషకమగ్రీనుచ్ఛేదనగ్రామచ్ఛేదనస్త్రీవిత్త
 జీవనహింసాజీవనాపదజీవనహింసయన్త్రవిధానతథారణవ్యసనపరతన్త్ర
 త్వాత్తవిక్రియశూద్రపెష్యత్వహీనసఖ్యహీనయోనినిషేషణానాశ్రమవాస
 పరాన్నపరిపుష్టత్వాసచ్ఛాస్త్రాభిరణత్వభార్యావిక్రయాదిరూపాపపాతకా
 నాం| అజామిరొష్ట్రాశ్వస్యగైభమీనాహిమహిమవధాదిరూపసజరలీకర
 ణానాం| క్రిమికీటపక్షివధమద్యానుగతద్రవ్యభాజనఫలెత్తుకుసుమసైయాది
 రూపమలినీకరణానాం| నిన్దితధనాదానకుసీదజీవనాసమ్భవ్యసమ్భవణ
 శూద్రసేవాదిరూపాపాతీకరణానాం| మద్యగర్హాశ్రూణబ్రాహ్మణపీడనపుం
 మైథునాదిరూపజాతిభ్రంశకరణాం| విహితకర్తత్యాగసిషిద్ధకర్తాచరణపీడ
 శకర్తానాచరణశ్రోతస్తార్తకర్తరాహిత్యమాతాపిత్రచార్యాదిశుశ్రూషార
 హిత్యదర్శమహాలయసంక్రాంతివ్యతీపాతాప్తకాలభ్యయోగగజచ్ఛాయాదిశ్రో

ధవిస్తరణవాత్యవాధ్యపికనిద్దితక్లీబకుప్యన్నయత్యన్నయతిపక్వాన్నయతిపా
 త్రస్థాన్నయతిస్పృష్టాన్నయతిదాపితాన్నకర్తత్యాగ్యన్నపతితాన్నపతితప
 క్వాన్నపతితదాపితాన్నపతితనీక్షితాన్నపతితసంస్పృష్టాన్నపతితపక్ష్య
 న్నగణాన్నగణకాన్నగాయకాన్నగ్రామయాజకాన్నదేవలకాన్నజ్యోతిషి
 కాన్నచికిత్సకాన్నరాజాన్నరాజపురోహితాన్నరాజభృత్యాన్నశూద్రాన్న
 శూద్రదృష్టాన్నశూద్రస్పృష్టాన్నశూద్రానుగతాన్నశూద్రప్రేరితాన్నదే
 వతానర్పితాన్నబ్రాహ్మణత్యాద్యాశ్చాన్నఋంభుషేషనాచ్ఛిష్టాన్నాబా
 హ్మణభుక్తశేషాన్నదేవబ్రాహ్మణనిష్ఠకాన్నసదాభిక్షాన్నపరిచితాన్నశజీ
 తాన్నచ్ఛర్దితాన్నరనాశపక్వాన్నపక్వతండులాన్నశైవశాక్తయపాశుపత
 పావండాద్యన్నమహాపురుషార్చితాన్నఘాతప్రేరితశాచాద్దిష్టాన్నబలిప్ర
 దానాన్ననీరాజితాన్నమాంసపాకభాండపక్వాన్నశౌవసూరికిస్పృష్టభాండ
 పక్వాన్నవిష్ణూత్రకేశాస్థకీటమక్షికాదూషితాన్నసూతికారజస్వలాశూ
 ద్రాదిభుక్తశిష్టాన్నశ్రాద్ధశిష్టాన్నజైనాన్నతురుష్కాన్నకారాగృహాన్నపరా

స్నానమున నామహస్తాన్నభోజనవలెనుకాశ్వత్థాదినిపింధపత్రభిన్నకాం
 న్యపాత్రతామ్రాలూకాదుపాషాణమృత్పత్రభోజనభూభాజనభోజ
 నాపాక్ష్యైర్యవక్షిభాజనాతిథిరాహిణ్యభోజనదివాద్వివారభాజనాకాల
 భాజనైకాదశ్యన్నభోజనచతుర్దశ్యష్టమీదివాభాజనదశమీదాద్వదశీపర్వకాల
 భానువారరాత్రిభోజనగ్రహణకాలాన్నభోజనానాచమనాన్నభోజనరజ
 స్వలాచండాలాదివాక్యశ్రవణకాలికభాజనదగ్ధపర్యుషితపూతిగంధోచ్ఛిష్ట
 భాజనదమ్పతిభుక్తశిష్టాన్నభోజనవామహస్తైకహస్తాదకపానపీతశేషాదకపా
 నవర్షధారాజలపరదత్తజలపానచండాలకారితవాపీకూపతటాకొదకపాన
 పానాన్యకారితప్రపాజలపానకరమథితతక్రపానఖిరొష్ఠ్ఠివిడ్వరాహగర్దభ
 క్షీరపానవివత్సానిర్దశాహగోక్షీరపానస్తన్యపానదీపాచ్ఛిష్టాభ్యంగోచ్ఛిష్టత్రే
 లపానరాత్రికాలత్రైలపానశుకపికకాకగృధ్రమయూరటిట్టిభరద్వాజాద్య
 భక్ష్యభక్షణార్థతపారపిత్యాకభక్షణవృధాకృసరాన్నయావకపాయసాపూ
 పభక్షణహస్తదత్తశాకాదిభక్షణశ్వేతవృహతీశ్వేతవృంతాకవర్తులాలాబురక్త

శిగురైరక్తమూలకశ్లేష్మతకకతకకాశ్శిశుబిల్వదుమ్బురశలాటుభక్షణచఛర్దిరె
 ణోవిణ్మూత్రభక్షణశివశక్తిసూర్యనిర్మల్యభక్షణవిధిరహితపశుమాంసభక్ష
 ణకళాజభక్షణవిడ్వరాహగ్రామకుక్కుటనిషిద్ధమత్యుమాంసభక్షణశూద్ర
 పక్షభక్షణగోమాంసగద్ధామ్రాణసద్ధ్యాకాలసల్లాపతామ్బూలవర్షణభాజన
 మేఘననిద్రాదిపారవశ్యోదయాస్తమయస్వాపదివాస్వాపదివాస్వప్త్రీసజ్జమన
 నటబురుడమేడశ్లేచ్ఛతున్నవాయరథకారధ్వజకారలాహకారరజకకారుస్త్రీ
 కులటావేశ్యాదాసీవృద్ధావిధవాగర్భిణీప్రవ్రజితాన్యజాతీస్త్రీసాధారణస్త్రీ
 గమనాన్యావరుద్ధస్త్రీగమనతర్యగ్యోనిగమనముఖమైఘనగుడమేఘన పుంసి
 మేఘనసాభిలాషపరస్త్రీనిరీక్షణమిఘనీఘాతస్త్రీనిరీక్షణ యోనినిరోధనన
 గ్నస్నానాశుద్ధచేలస్నానసంక్రాన్త్యమావాస్యాయతీపాతాలభ్యయోగప్ర
 భృతిశ్రాద్ధార్హకాలనిషిద్ధదినతైలాభ్యంజనస్నానగ్రహణాదిపుణ్యకాలస్నా
 నదానరాహిత్యపుణ్యకాలాష్టాదకస్నానాశుద్ధజలస్నానామస్త్రీకస్నానస
 నిహితతీర్థోష్ఠంఘనస్వగ్రామదేవాలయవాదర్శనతత్త్వదుత్సవజనపదగ్రామకు

లా చూరొల్లంఘనగుర్వాచార్యవిప్రశ్రోత్రియాపితాగ్నిన్యపచ్చాయోల్ల
 జ్ఞన గురువివయాహంకారహంకారవాదబ్రాహ్మణహంకారతరసారప
 రాజయప్రాపణతాడనార్థదండోద్యమనపరతాడనపరభత్సనానపరాధభా
 ర్యాదాసీభ్యతాడనగురుబ్రాహ్మణదూషణ కన్యావిఘ్నకరణవివాహయో
 గ్యవరదూషణ దేవతాగుర్వాచార్యబ్రాహ్మణాదినిద్రాశ్రవణప్రతిగ్రహపరా
 జ్ఞుభిబ్రాహ్మణనిద్రనవేదశాస్త్రనిద్రనపరొపతాపకరణ వాక్పారుష్య దండపా
 రుష్యపరమర్తోద్ధృటనసూచకత్వదేవతాచార్యస్వామిసుహృన్మిత్రభార్యాదివ
 జ్ఞునక్షతియైవైశ్యాదిహీనవర్ణాభివాదన చార్యాకపాపందాదిపూజితదేవ
 తాభివందనఖిరొష్ట్రయ్యుక్తయానారోహణ సాక్షాత్ఖరొష్ట్రానడుదారోహ
 ణోన్నతవృక్షోరోహణాసహాయారణ్యమార్గగమనసాఖిలావవినదర్శనదుర్త
 రణసంకల్పేంద్రియానియమనరథ్యా వాపీకూపతటాకదేవాలయవృక్షచాచ
 యాగృహంకణగొస్తబృద్రావనజటాశయనదీపాత్రనల్పీకకృషిస్థలకటాదిరె
 తోవిష్ణుతోత్సర్జనతిష్ఠన్మాత్రోత్సర్జనకచ్ఛరాహిత్యద్వికచ్ఛత్వకౌపీనపుచ్చా

దిక్పతక చ్చకత్వములినవస్తుధారణశస్త్రధారణపాకభేదపక్షిభేదాచరణ
 స్వాధరపూరణసద్వృత్తిపరిత్యాగక్షత్రియాదివృత్తిద్రవ్యార్జనాన్యాయార్జిత
 ద్రవ్యజీవనస్వయం హులవృత్తిజీవనసరూపకారనాశనతృణగుల్మతాదినా
 శనచండాలస్పర్శననమ్భువణతురుష్కాదిమధ్యనివాసమైచ్ఛద్రవ్యఫలభో
 గయావనశూద్రార్థశ్రుతిమన్త్రజపహోమకరణరుద్రజపాగమమన్త్రజపతి
 థాటనస్నానకరణధీనాథకృపణోపేక్షణముష్టిమాత్రతిలకాస్థానయనతూ
 లాదినానాదువృత్తిగ్రహనియమరహితవేదపారాయణాభ్యయనాభ్యాపన
 వ్యవహారపక్షపాతసాధారణబ్రాహ్మణగృహసీమానుకూలగుల్యాతటాకవా
 పీకూపాద్యపహరణమనువ్యసశుపక్షిబద్ధనశీతవాతచారవ్యాఘ్రవ్యాధవ్యా
 భ్యామృతమృతగవాదిదుఃఖానివారణానర్హాసనశయనప్రణానాకాలదస్త
 ధావనాకాలక్షౌరకరణమిత్రద్రోహాదికరణపరమాత్మస్థరణరాహిత్యాది
 రూపప్రకీర్ణకానాం | రహసికృతమహాపాతకాదిప్రకీర్ణకాంతానాం | అజ్ఞానత
 స్సుకృతస్పృతానామజ్ఞానతోభ్యస్తానాం జ్ఞానతస్సుకృతస్పృతానాం జ్ఞాన

ప్రాయశ్చిత్తవిధాయకవిరచన

తాభ్యస్తానామజ్ఞానతాజ్ఞానతత్త్వత్యస్తాభ్యస్తానాం నిరస్తరాభ్యస్తానాం
 చిరకాలాభ్యస్తానాం నవవిధానాం బహునాం పాపానాం మధ్యే మయా
 కృతానాం సర్వేషాం పాపానామపనాదకం ప్రతిపదోక్తం తత్తత్ప్రా
 యశ్చిత్తం ప్రాతస్వికరూపేణ కర్తుమసమర్థస్యాముకగోత్రాదైర్ఘ్యం సకల
 పాపాపనాదకమేకవిధం ప్రాయశ్చిత్తం ధర్మశాస్త్రపర్యాలాచనయానిశ్చి
 త్యోపదిశ్యానుగృహ్యముకగోత్రాదికం మాంసర్షస్తాదేనసస్సముద్ధరేతి విజ్ఞా
 ప్య ఘనః ప్రణమేత్ ॥ తతః పరివదపి యజమానవిజ్ఞాపనామాకర్ణ్యత
 త్సమర్పితాం పరిషద్దక్షిణాం స్వీకృత్య ధర్మశాస్త్రాని పర్యాలాచైక్యవిధం
 ప్రాయశ్చిత్తం నిర్ణయ నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తం విధాయకముఖేన విధాతుం ఆ
 ప్తిః చిక్రీతే ప్రాయశ్చిత్తాస్తానై భవన్భిర్విధాయకైర్భవితవ్యమ్ ॥ భవం
 తోప్యశేషపరిషదనుజ్ఞయా తథైవాంగీకృత్య మాం ప్రత్యుపదిశంత్యితి ద
 క్షిణాదానపూర్వకం యజమానేన సప్తపంచత్రీన్వావిదుషావిధాయకాన్వ
 రయిత్వా తాన్ ప్రత్యేవం వదేత్ ॥ — ॥ పరిషద్వాక్యప్రకారః ॥ —

భోభా విద్వాంసోవిధాయకా ఇదానీమస్తద్దక్షిణా సమసంఖ్యాకదక్షిణాం
 స్వీకృత్యాముకగోత్రేణాముకనక్షత్రేముకరాశౌజాలేనాముకశాఖాధ్యాయ
 యినాముకనామధేయేనానైన యజమానేనాస్తత్సన్నిధౌ విజ్ఞాపితానాంజ
 న్తాభ్యాపాజ్జన్తప్రభృతీత్యారభ్యబహునాం పాపానామిత్యంతం పూర్వో
 క్తముక్త్యావేతేషాం మధ్యస్యసమ్భావితానాం సర్వేషాం పాపానామజ్ఞాన
 తస్సకృత్కారణే వడబ్బప్రాజాపత్యకృచ్ఛాగ్నిత్యకం సర్వపాయశ్చిత్తమపవో
 దకంభవతి । అజ్ఞానతోభ్యాసేజ్ఞానతస్సకృత్కారణేవద్విగుణం జ్ఞానతోభ్యా
 సేత్రిగుణం అత్యంతాభ్యాసే చతుగుణం నిరంతరాభ్యాసే పంచగుణం చిర
 కాలాభ్యాసే షడ్గుణం తదేవం షడ్గుణితవడబ్బకృచ్ఛగ్రూపం అశీత్యధికస
 హస్రీసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృచ్ఛాగ్నిత్యకం సర్వపాయశ్చిత్తం భవత్యుత్త
 మాధికారిణి మధ్యమాధికారిణస్తు ఎతదేవద్విగుణంసత్ షష్ట్యుత్తరశతాధి
 కద్వినహస్రీసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృచ్ఛాగ్నిత్యకంభవతిఅధమాధికారిణస్తుత్రి
 గుణితంసత్ చ తద్విశింశమంతరశిశతాధికత్రినహస్రీసంఖ్యాకప్రాజాపత్య

కృచ్ఛాశ్చక్రం ప్రాయశ్చిత్తం సాపాపనాదకం భవతీతి సర్వసభానిర్ణయః॥
 అస్య కృచ్ఛాశ్చక్రం సాక్షాత్తుభ్యవర్యయా కర్తవ్యశక్యత్వే తత్తత్తాత్మామా
 యగోదానతన్నిచక్రాయరజతనదద్ధత త్వాదతిలహోమసహస్రసమద్రగనదీ
 స్నానద్విశతప్రాణాయామద్వాదశబ్రహ్మభూజనాద్యన్యతమరూపేణప్రా
 చ్యోదీచ్యాగనాందీశార్ధవైష్ణవశార్ధగోదానశాలాగ్నిహోమదశవిధస్నాన
 బ్రహ్మకూర్చవిధివిహితపంచగవ్యహోమప్రాశనదశదానఘోరిదానబ్రహ్మణ
 భూజనాదినహితనాచరణీయమిత్యున్నన్నిర్దిశం సర్వప్రాయశ్చిత్తం అమ
 కగూత్రాదెరస్య యజమానస్యాపదిశే త్యేకం ధర్మజ్ఞమనువాదకంవిప్రంపె
 వయతేతినప్రపంచతీన్వాపిమనః పెరిషయేత్॥ అథ విధాయకాపైపి తథా
 కుర్త ఇత్యుక్తాస్నానాన్వయజమానసమర్పితాం దక్షిణాం స్వీకృత్య వివి
 ధపాపతత్ప్రాయశ్చిత్తానువాదకుశలమేకంవినిశ్చితం విప్రం అష్టిచిక్కిరి
 తే ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానై భవతానువాదకేన భవితవ్యం భవానప్యశేషప
 రిషదనుజ్ఞయా తత్రైవాంగీకృత్యమాంరక్షత్విత యజమానేన దక్షిణాదానపూ

ర్వకమనువాదకం వరయిత్వా కుశకుసుమాక్షతపాణయః ప్రాజ్ఞుభాస్సము
 త్థాయానువాదకమేవ ముపదిశేయః ॥ — ॥ విధాయకవాక్యమ్ ॥ అహో
 విద్వద్గ్రేసరప్రాయశ్చైతాపనాద్య బహువిధపాపానువాదవిధివిహితశక్య
 ప్రత్యామ్నాయరూపప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చైతానువాదకుశలధర్తజ్ఞహే
 అనువాదకయజమానసమర్పితామిమామస్తద్దక్షిణా సమసంఖ్యాకదక్షిణాం
 స్వీకృత్య ఇదానీం గోత్రాదివిశిష్టేనానైవ యజమానైవ పరివత్సన్నిధౌవిజ్ఞా
 పితానాం గోత్రాదివిశిష్టస్యాస్య యజమానస్య జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యై
 తత్త్వగుపర్యంతమిత్యాదిన్తోక్తానాం ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయవృత్తి
 రిక్తానాం అతిదిష్టమహాపాతకరూపాత్తకాతిదిష్టమహాపాతకవ్రతాత్తకాతిచే
 శికరూపాతిపాతకానాం సమరూపపాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకర
 ణానాం మలినీకరణానాంపాతీకరణానాం జాతిభ్రంశకరాణాం ప్రక్షీర్ణ
 కానాం రహస్యకృతమహాపాతకాదిప్రక్షీర్ణకాంతానాం అజ్ఞానతస్సకృత్కృ
 తానామజ్ఞానతోభ్యుత్థానాం జ్ఞానతస్సకృత్కృతానాం జ్ఞానతోభ్యుత్థానా

మత్యస్తాభ్యస్తానాం నిరస్తరాభ్యస్తానాం చిరకాలాభ్యస్తానాం నవవిధా
నాం బహునాం పాపానాం మధ్యే పమ్భువితానాం సర్వేషాంపాపానా
మజ్జానతస్సకృత్కరణఇత్యాదిక్రిమేనోక్తం ప్రాచ్యోదీచ్యాం గాదిసహితం
వస్తునితవడ్బకృచ్ఛగ్రిహపమశీత్యధికసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛా
త్తకం సాక్షాత్కరణాశక్తౌ విధివిహితశక్యప్రత్యామ్నాయతత్సమసంఖ్యాక
ధేనుదానాదిరూపంవా సర్వప్రాయశ్చిత్తమపనోదకం భవత్యుత్తమాధికా
రిణః ॥ మధ్యమాధికారిణస్తు ద్విగుణితంసత్ వస్తుత్తరశతాధికద్విసహస్ర
సంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాత్తకం భవతి ॥ అధమాధికారిణస్త్రిగుణితం
సత్ చత్వారింశదుత్తరద్విశతాధికత్రిసహస్రసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛా
త్తకంభవతి । ఎవమధికారిభేదేన యథార్హమాచరితంసర్వప్రాయశ్చిత్తం
సర్వపాపాపనోదకం భవతీత్యశేషవిద్యత్సభానిర్ణయః ॥ యూయనుప్యేతదే
వాశేషపరివన్నిర్ణీతం ప్రాయశ్చిత్తమనువాదకముఖేనాప్తేగోత్రాదివిశిష్ట
య యజమానాయోపదిశతేత్యస్తానాదిశదశ్చైషావిదుషీపరిషత్ ॥ అతా

వయమపి త్వాం నియోజయామః ॥ అముకగోత్రాదెరస్య యజమానస్యజ
 న్తాభ్యాసాజ్జన్తప్రభృతీత్యాదినా పూర్వోక్తానాం నవవిధానాం బహు
 నాం పాపానాం మధ్యే సమ్భవితానాం సర్వేషాం పాపానామపనాద
 నార్థం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగనాందీశ్రాద్ధవైష్ణవశ్రాద్ధగోదానశాలాగ్నిహోమ
 దశవిధస్నాన బ్రహ్మకూర్ప విహితపంచగవ్యహోమప్రాశనదశదానఘారిదా
 నాదినహితం పద్మణితపద్మకృచ్ఛ్రీదూపం సర్వప్రాయశ్చిత్తం పాపానాం
 చిరకాలాభ్యాసాదస్య చాధమాధికారి శ్వాచ్యత్వారీంశచ త్తరద్విశతాధికత్రి
 సహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రీత్తకం భవతి ॥ సాక్షాత్కర్తృమశక్యంచే
 త్తత్ప్రతిత్యామ్నాయభూతగోదానసముద్రీగామినదీస్నానసహస్రతిలహోమ
 సంహితామాత్రవేదసారాయణద్విశతప్రాణాయామాదివ్యవ్యతమశక్యప్ర
 త్యామ్నాయరూపేణవాచరణీయమితి పరిపన్నిజీతమస్తాభిరిహితం త్వ
 మపుచైర్పూర్థ్వబాహుస్సువిస్పృష్టం సవిస్తరం త్రివారముపదిశేతి వదే
 యుః ॥ అథానువాదకోపితగాకరోమీక్షుక్తా విధాయకచక్షిణానమసం

ప్రాయశ్చిత్తమున వాదక వాక్యము

భ్యాకదక్షిణాం స్వీకృత్య సౌత్వా ద్విరాచమ్య ప్రాణాయామత్రయంకృ
త్వా దర్భపవిత్రపాణిరుత్థాయ యజమానాభిముఖస్థివన్నూర్ధ్వబాహు
స్సౌ పరివస్త్రిణీకతం విధాయకవిహితం ప్రాయశ్చిత్తం దేశభాషయా
ప్రాకృతభాషయాచానువాదపూర్వకం త్రిచారమేవముపదిశేత్ ॥ — ॥
అనువాదకవాక్యమ్ ॥ భో యజమాన అముకగౌత్ర అముకనక్షత్రే అముక
రాశౌజాత అముకశాఖాధ్యాయిన్నముకనామధేయ అశేషేషా విదుషీపరివ
త్ త్వదీయాం విజ్ఞాపచామవధార్య త్వత్సమర్పితామర్పీయసీమపియథాశక్తి
పరివద్దక్షిణాం యథోక్తదక్షిణామివ స్వీకృత్య త్వయావిజ్ఞాపితానాం సర్వే
షాంపాపానామపనాదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం నిణీకయ నిణీకతం సర్వప్రా
యశ్చిత్తమన్యయజమానస్యాపదిశేతివిధాయకముఖేన మాం పెషితవతీ ॥ త
దేవాహముపదిశామి ॥ సావధానమనాస్సమాకర్ణయ ॥ భో యజమాన అ
ముకగౌత్ర అముకనక్షత్రే అముకరాశౌజాత అముకశాఖాధ్యాయిన్నముక
నామధేయ త్వయా జన్తాభ్యాసాజ్జన్తప్రభృత్యైతత్త్వణపర్యంతం మధ్యవ .

ర్తినీ కాలే ఇహజన్తని జన్తాన్తరేషుచేత్వాదినోక్తానాం ప్రకాశకృతమహా
 పాతకవతుష్టయవ్యతిరిక్తానాం అతిదిష్టమహాపాతకరూపవృత్తాభీయాత్తకా
 తిదేశకరూపాతిపాతకానాం సమపాతకానాముపపాతకానాం సంకలీకర
 ణానాం మలినీకరణానామపాత్రీకరణానాం జాతిభింశకరణానాం ప్రకీ
 ర్ణకానాం రహసికృతమహాపాతకాదిప్రకీర్ణకాంతానాం నవవిధానాం చ
 హూనాం సర్వేషాం పాపానామజ్ఞానతస్సకృత్కరణేషడబ్దకృచ్ఛాత్తకం
 సర్వప్రాయశ్చిత్తమపనాదకం భవతి || అజ్ఞానతోభ్యాసే జ్ఞానతస్సకృత్క
 రణేచ ద్విగుణితమ్ | జ్ఞానతోభ్యాసే త్రిగుణితమ్ | అత్యంతాభ్యాసే చతు
 ర్గుణితమ్ || నిరన్తరాభ్యాసే పంచగుణితమ్ | చిరకాలాభ్యాసే షడ్గుణితషడ
 బ్దకృచ్ఛరూపం అశీత్యుత్తరసహస్రసంఖ్యాకప్రాజాపత్యకృచ్ఛాత్తకంస
 ర్వప్రాయశ్చిత్తం || ఏతదుత్తమాధికారిణోభవతి (కృచ్ఛ) సంఖ్యాగంఠం) మధ్య
 మాధికారిణస్తుఏతద్ద్విగుణితం షష్ట్యుత్తరశతాధికద్విసహస్రసంఖ్యాకప్రాజా

శతావధింశదుత్తరద్విశతాధికత్రీసహస్రీసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాగ్నిత్రకం
 భవతి (కృచ్ఛాగ్నిసంఖ్యా 3౨౪౦) ప్రకృతేవ త్వయా పాపానాం చిరకా
 లాభ్యాసాత్తవచాధమాధికారిశ్వాచ్ఛావ్పశావ్పింశదుత్తరద్విశతాధిక త్రీసహ
 స్రీసంఖ్యాక ప్రాజాపత్యకృచ్ఛాగ్నిత్రకం సర్వపాపావనోదకమేతత్సర్వప్రాణ
 శ్చీతం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగనాండిశ్రాద్ధవైష్ణవశ్రాద్ధగోదానశాలాగ్నిహోమ
 దశవిధపానబ్రహ్మమూర్పవిహితపంచగవ్యహోమప్రాశనదశదానభూరిదాన
 బ్రాహ్మణభోజనాదిసహితం సమ్పూర్ణమనుష్ఠేయమ్ ॥ త్వం సాక్షాచ్ఛర్యా
 యాం సమర్థశ్చేత్తథాచర ॥ నోచేత్ప్రీత్యామూయానాచర ॥ ప్రత్యా
 మూయాస్తు ॥ విధ్యుక్తధేనవః తస్మిన్కూరియరజతనిష్కతదర్ధతత్పదావా ॥
 ఉపవాసః ॥ అయుతగాయత్రీజపః ॥ ద్విశతప్రాణాయామాః ॥ సహస్రీతిల
 హోమాః ॥ సంహితామాత్రవేదసారాయణమ్ ॥ ద్వాదశబ్రాహ్మణభోజ
 నమ్ ॥ సముద్రగనదీస్నానాదికంచ ॥ ఎతేషు ప్రత్యామూయేషు తవ శ
 క్యప్రత్యామూయైః శతావధింశదుత్తరద్విశతాధికత్రీసహస్రీసంఖ్యాక ప్రా

జాపత్యక్తచ్ఛాత్తకం ప్రాచ్యోదీచ్యాద్యజ్ఞసహితం సమ్పూర్ణం కుర్యాః పూ
 తోభవేః ॥ అమృతగోత్రేణేత్యాదినా త్వయా అష్టిగ్ సర్వప్రాయశ్చిత్తై
 సాక్షాత్తదశక్తౌ ప్రత్యామ్నాయరూపేణనా సాంగం సమ్యగనుష్ఠితేనతిజ
 న్నాభ్యాసాజ్ఞన్తప్రభృతీత్యాదినా సర్వేషాంపాపానామిత్యంతేన వాక్యేన
 పరివత్సన్నిధౌ విజ్ఞాపితేభ్యః ప్రకాశకృతమహాపాతకచతుష్టయవ్యతిరిక్తై
 భ్యః అతిదిష్టమహాపాతకరూపప్రతాపిదేశికరూపాతిపాతకైభ్యః సమరూ
 పపాతకైభ్యఃపపాతకైభ్యఃసృజులీకరణైభ్యో మలినికరణైభ్యోఽపాశ్చీకరణై
 భ్యోజాతిభిఃశకరణైభ్యః ప్రకీర్ణకైభ్యః రహసికృతమహాపాతకాదిప్రకీ
 ర్ణకాంతేభ్యశ్చ సర్వైభ్యఃపాపేభ్యముక్తాభవేః ముక్తాభవేః ముక్తాభవేః
 తివదేత్ ॥ పరివదప్యేక వాక్యతయా తథాస్త్వతి త్రివారముచ్చైస్సానుగ్రీ
 హం వదేత్ ॥ అనువాదకౌపి ప్రాకృతభాషయాపునర్వదేత్ । పరివదపి
 ప్రాకృతభాషయాతథాస్త్వతి పునర్వదేత్ ॥ — ॥ తదాహమనుః ॥ కా

అం స చ తి ముత్తిగ్ స తా తికం చౌపపాతకం ॥ వదజే నైవ శుద్ధైత మహతః

పాతకాదృశే ఇతి ॥ — ॥ తతోయజమానః ఓం మహాస్త్రే సాదాశక్యత్వా
 పరివత్సన్నిధౌ ద్వీరాచమ్య త్రిఃప్రాణానాయమ్య దేశికాశాసంక్షీర్ణ్య గౌ
 త్రాదివిశిష్టస్య మమ జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృతిత్యాదినా క్తసమస్తపాపవిరా
 సార్థం ఇష్టదేవతాప్రీత్యర్థం నిత్యకర్మానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థంచ విధా
 యకముఖేనానువాదకపురస్కరం పరివచుపదిష్టం పథుణితపదబ్ధకృచ్ఛి
 పం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ప్రాచ్యోదీచ్యాంగనాందీశాగ్నివేష్ణవశ్శాగ్నిధాన
 శాలాగ్నిహోమదశవిధస్సానబ్రహ్మహర్షపిహితవంచగవ్యహోమపాశన
 కృచ్ఛాచరణదశదానభూరిదానాదిసహితంవిధివిహితకృచ్ఛిప్రత్యామ్న
 యభూతధేనుదానతిలహోమసహస్రసముద్రగనదీస్నానాయుతగాయత్రీజ
 పాదివ్యన్యతమేనానెనశక్యప్రత్యామ్నయనకరిష్యేఇతి సంకల్పయేత్ ॥ ఆ
 థానెతు ఆథానాగ్నిపరిచరణాదిపుణ్యకర్తవ్యధికారసిద్ధ్యర్థంచ సాధాత్మక
 కృచ్ఛిప్రాయశ్చిత్తం అగ్నివిచ్ఛేదదినాదారభ్య ప్రతిపక్ష మేకైకకృచ్ఛి
 ప్రాయశ్చిత్తంచ తంత్రేణ ప్రాచ్యోదీచ్యాంగసహితముకప్రత్యామ్న

యేన కరిష్యే ఇతి సంకల్పః ॥ ప్రాయశ్చిత్తై నర్వేషాం వషనం కార్యమ్ ।
 విధవా నామపిస్త్రీణాం । అత్ర రాజ్ఞామన్యేషాం వా వషనాభావే ప్రాయ
 శ్చిత్తం పరిషద్దక్షిణాదికంచ ద్విగుణమ్ ॥ కేశానాం రక్షణాద్ధాయ ద్విగు
 ణం వ్రతమాచరేదితి స్మృతేః । యత్ర సభర్తృకస్త్వాగ్రీదీనాం వషనం నిషి
 ధ్ధం తత్ర నద్వైగుణ్యమ్ । వషనంచ శిఖాకక్షోపస్థవర్జం నఖకేశరొష్ణాము
 దక్ష్మంఘంకార్యం సర్వత్ర । తామవర్జనమప్యన్యత్ర । యత్ర గోవధాదౌ
 విశేషవచనం తత్ర ప్రాయశ్చిత్తై శిఖాసహితమపి వషనం । అన్యత్ర ప్ర
 మాదాచ్ఛిఖావపనెకుశలయశిఖాం బ్రహ్మగ్రీన్ధియుతాం దక్షిణకర్ణేనిదధ్యా
 దితికాతకే (శిఖాం చిన్దంతియేమోహద్వైషాదజ్ఞానతాపివా । పునస్సంసౌగ
 రమర్హంతి త్రయోవర్ణాద్విజాతయ ఇతి సంగ్రహే) । శృంగ్యగ్నిసాకే య
 జ్ఞోపవీతసహితశిఖాత్యాగేపి పునరుపనయనమేవ ॥ క్రోధాచినా కేవలయ
 జ్ఞోపవీతత్యాగేతు ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ఆచార్యం వృత్వా
 పవిత్రాగం గాయత్రాం తిలరాజ్యేనాస్తా తరం సహస్రం శతం వా జపము

యాదితి ॥ ఇదం ప్రాసంగికం ॥ వవనాద్యంగజాతంచ కృచ్ఛాధికకేళవతి న
 కృచ్ఛాధిన్యానతి మయాభాదౌ ॥ — ॥ వవనప్రకారః ॥ జంఘారువ
 తుః కత్తెషు లోమాని భుజయోస్తథా । కుక్షిలోమశిఖావర్జం శ్మశ్రుకేశాం
 శ్చ వాపయేత్ । క్రిమేణపాణిపాదస్య నఖానిచనికృంతయేత్ । కేశానాం
 వవనం నాస్తి నారీణాం ప్రతసత్రయోః । మహదౌషేషు సర్వేషు ఘ్నైద
 యేదంగుళిత్రయమ్ । తదేవవవనం స్త్రీణాం నానువృజ్యాజపాదికమ్ ।
 నగౌష్ఠశయనం తాపాం నచాస్త్యజినధారణమ్ । సర్వాః కేశాః సము
 ధృత్య కేదయేదంగుళిత్రయమ్ ॥ సర్వత్రైవహినారీణాం శిరసా ముండ
 నంనతు । పాదయోఽచైవపాపాన్యోశ్చకుర్యాన్నఖనికృంతనమ్ ॥ ప్రతదైవ
 గుణ్యచరణం కేశాః రక్షతిచేన్నరః । సరోమవవనంకార్యం కారయేన్నఖ
 కృంతనమితి ॥ — ॥ ప్రాచ్యాంగకృత్యాని ॥ యానికానిచపాపాని బ్రహ్మ
 హత్యాసమానిచ । కేశానాశిత్యతిష్ఠన్తి తస్మాత్కేశాన్వపామ్యహమ్ ॥ ఇ
 తి కేశశ్మశ్రులోమనఖాదికంవాపయి త్వస్మాత్వాద్విరాచమ్యనంకల్పమా

ర్వకం దస్త్రధావనంకుర్యాత్ ॥ కంటక్తిరీవృక్షాత్థం దస్త్రకాత్థం ప్రయోజ
యేదిత్యుక్తైః । ఆయుర్బలం యశోవర్చః ప్రజాపశువసూనిచ । బ్రహ్మప్ర
జ్ఞాంచమేధాంచ త్వంనోదెహివనస్పతే ॥ ఇతి మంత్రోపాతైన ద్వాదశాం
గుళదంతకాష్ఠేన తన్తంత్రేజేన దంతధావనం విదధితేన లేన కాష్ఠేన జి
హ్వాలైఃఖనంగంఢూషాదికంచ కృత్వా స్నాత్వాచమ్య పరిదత్తన్నిధౌ ప్రా
ణానాయమ్య దేశకాలాసంకీర్త్య మమ సమస్తపాపక్షయార్థం పరిదదువ
దిప్తం ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యమాణః తదాతా దేహశుద్ధ్యర్థం దశవిధస్నానా
ని కరిష్యేఇతి ॥ సంకల్ప్య తత్తన్తన్తైః పుణకృష్ణధర్మాన్సయత్ ॥ ఈశాన
న శిరోదేశం ముఖం తత్పురుషేణచ । హృద్యేశమప్యఘోరేణ గుహ్యంవా
మేనసుద్రత ॥ సద్యేనపాదానర్వాంగం ప్రణవేనచశోభయేత్ ॥ ఇత్యుక్త
రీత్యా ఈశానస్సర్వవిద్యానామిత్యాదిమన్తైః ఈశానాయనమఇతి శిరసి
తత్పురుషాయ నమఇతిముఖే ॥ అఘోరాయనమఇతిహృదయే ॥ వామదేవా
యనమఇతి గుహ్యే ॥ సద్యోజాలాయనమఇతి పాదయోక ప్రణవేనచ స

ర్వాంగేషు అగ్నిహోత్రభస్మవిలింపేత్ । అగ్నిరితిభస్మేతిమన్త్రేణ భస్మస్నానం ॥ — ॥ అథ గోమయస్నానమ్ ॥ అగ్రమగ్రింవరంతీనామోవధీనాం వనెవనే । తాసాం వృషభపత్నీనాం సురభీణాంశరీరతః ॥ ఉత్పన్నం లూక పౌత్యార్థం పవిత్రం కాయశోధనమ్ । త్వంమేరోగాంశ్చ శోకాంశ్చ పాపం చనుదగోమయేతి సమ్ప్రార్థ్య గోమయమాదాయ దక్షిణాత్తరం త్రిధా విభజ్య ప్రణవేన దిక్షు దక్షిణభాగం తీర్థేచాత్తరభాగం ప్రక్షిప్య మధ్యమభాగం మానస్తాకేఇత్యభిమన్త్య అధస్సంస్థం త్రిధావిభజ్య ఆయనేతేతి గృహీతదూర్వామిత్రగోమయేన గన్ధద్వారామిత్యాదిమంత్రేణ ఉత్తమమధ్యమాధమక్రమేణ సర్వాంగమాలిప్య హిరణ్యశృంగమితి ద్వాభ్యాం ప్రార్థ్య యాఃప్రవత ఇతి తీర్థమభిమృశ్య స్నాత్వా ద్విరావమేత్ ॥ — ॥ అథ మృత్తికాస్నానమ్ ॥ అశ్వక్రాంతేఇత్యాదినా మృత్తికామభిమన్త్య ఉభృతాసివరాహాణేత్యాదినాదాయనమోమిత్రస్యేతి సూర్యాయ ప్రదర్శ్య ఆగ్రానతే ఇతి దూర్వామాదాయ గాయత్ర్యభ్యుక్త్యభూమానిధాయ మృ

త్రికాస్నానం కరిష్యేఇతి సజ్జల్ప్య మృదం కుశోఽతేన ప్రాక్ష్య గౌమయ
 వద్విభాగాదికంకృత్వా ॥ మృదైకయాశిరఃక్షాళ్యం ద్వాభ్యాం నాభేస్తథోప
 రి । అథశ్చతస్సృభిఃకాయం వడ్భిఃపాదౌ తక్షైవచ ॥ ప్రక్షాళ్యసర్వకాయంచ
 ద్విరాచమ్యయథావిధిఇతివసిష్ఠాక్తసంఖ్యాయాదూర్వామిశ్రమృదాగన్ధద్వారా
 మితి ఇదంవిష్ణురీతిస్యావాపృథివీతవామంత్రేణాత్తమమధ్యమాధమక్రమేణశి
 రఃప్రభృతినర్వాంగమనులిప్య స్నాయాత్ ॥—॥అథవారిస్నానమ్॥ఆపాలస్తా
 నితిహ్యుక్త్వా భాసకరాభిముఖస్థితః । ఇదంవిష్ణుర్జపిత్యాచ ప్రతిస్రాతోని
 మజ్జతి । వారుణస్నానార్థం తీర్థసమీపం గత్వాహిరణ్యశృంగమితీద్వాభ్యాం
 సమ్పూర్ణ్య యాఃప్రవతఇతి తీర్థమభిమృశ్య ఇమం మేగంగై ఇతి ౧ సుమి
 త్రానఆపటవధయః ౧ సముద్రజ్యేష్ఠాఇతి చతస్సృభిః ఎతొన్సింద్రమితి తిస్స
 భిః తరత్సమందీతి సూక్తైనపావమానీభిః ఆపాహిష్ఠేతి త్ర్యుచేన మార్జనం
 కృత్వా ఇమం మేగంగైఇత్యుదకమూలోఽద్య ఋతంచేతి త్ర్యుచేనతిరావృతే
 నాఘమర్దణంకృత్వా త్రిదైవదశవారంవా నిమజ్జ్య ద్విరాచమ్య స్నానాంగ

తర్పణం కుర్వాత్ ॥ హిరణ్యశృంగమిత్యాది తీర్థ ప్రార్థనాదికం సర్వం ద
శవిధస్సానాంతేషవకార్యమితమయూథే । తదీత్యా ఆపాహిష్ఠతి వారుణ
స్నానమ్ ॥ గాయత్ర్య గోమూత్రస్నానమ్ ॥ గంధద్వారామితి గోమయ
స్నానమ్ ॥ ఆప్యాయస్వేతి క్షీరస్నానమ్ ॥ దధికౌన్ఠిజితి దధిస్నానమ్ ॥ శు
క్రమసీత్యాజ్యస్నానమ్ ॥ దేవస్యత్వేతి కుశోదకస్నానమ్ ॥ యద్వాదశాప్యే
తాని స్నానాన్యమం త్ర కాణ్యైవకార్యాణి భిక్షస్నానమారభ్య సర్వత్ర
శుద్ధోదకస్నానమానువంగికం ద్విరాచమనంచ ॥ భిక్షగోమయమృద్వారి చం
చగవ్యానులేపనైః ॥ మలాపకర్షణంకార్యం బాహ్యోశ్చోచాపనుత్తయే ॥ అ
ధమోత్తమమధ్యానామంగానాం యాశనాయవై ॥ త్రిధాతు విభజిత్యాని
దూర్వాఅపి సమాచరేత్ ॥ శాస్త్రీకృతైవవిధినా కారయతైరసజ్కరైః ॥
అధమోత్తమమధ్యాని గాత్రాణిసజలాంచలైః ॥ స్వసంఖ్యయా మృగా లిం
పేదకవారంతుగోమయమ్ ॥ మలాపకర్షణంస్నానం స్వకృహ్యోత్థేన భిక్ష
నా ॥ చంచగవ్యాని గృహ్యంతే గోమయస్త్వేనతుక్రియా ॥ ప్రత్యక్షసర్వ

నాత్రాణి వాసస్సంశోధ్యవారిణా ॥ ద్విరాచమ్యవిసభ్యాచ్చ ప్రాణాయామ
 క్రియం తతః । మూర్ధ్వాధాయమృదంకూర్వాస్తైలాఽదర్భాన్విశుద్ధయే
 త్ర విశ్యనాభిసలిలం తతస్సన్నయాద్యథావిధి । దేవాన్యపీఽపితౄంశ్చైవ
 తర్పయిత్వాక్రమాదథ । ద్విరాచమ్య తతోధాతే వాససీపరిధాయచ ॥ ఉ
 యామృతస్సన్నజలాభ్యాంచసంశోధ్యచకరావపిద్విరాచమ్య స్నానశాటింఠి
 ర్మదాద్భిశ్చశోధయేత్ ॥ పంచగవ్యహోమంశాలాగ్నిహోమంచప్రతారమ్భ
 కాతే నిశాముఖే వ్రతసంకల్పాత్పూర్వమేవ నియమేన కుర్యాదితికేచన ॥ వ్ర
 తసంకల్పమార్ధ్వం పంచగవ్యహోమం ప్రాశనం శాలాగ్నిహోమంచకుర్యా
 దిత్యన్యైః ॥ — ॥ నిశాముఖే సజ్జలప్రకారః ॥ దేశకాలా నజ్జీర్ణ్య
 ముకగోత్రస్య + మమ జన్మాభ్యాసాదిత్యారభ్య బహునాం పాపానాం
 క్షే ఇత్యంతం సర్వముక్త్యా మయా కృతానాం సర్వేషాం పాపానాం విరా
 సార్థం నిత్యకర్తానుష్ఠానయోగ్యతాసిద్ధ్యర్థమిష్టదేవతాప్రీత్యర్థంచ ఉత్తమమ
 ధ్యమాధమాధికారిభేదేనపృథగ్విహితేషు ప్రాయశ్చిత్తేషు మదనురూపంసది

వన్నిర్దిష్టం విధాయకవిహితం మహ్యమనువాదకౌపదిష్టం వద్దుణితవడబ్బకృ
 చ్చగ్రియాపం త్రిగుణితంనచ్చత్వాంశమత్తగద్విశతాధికఞ్చినహస్రసఙ్ఖ్యాక
 ప్రాణాపత్యకృచ్చాగ్రిత్తకం సర్వపాపాపనాదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం విధివి
 హితకృచ్చసమసఙ్ఖ్యాక ధేనుదానతన్నిమగ్రియరజతనిమగ్తదర్ధతత్వాదనదీ
 ప్నానాదివృన్యతమేహనెన శక్యప్రత్యామ్నాయరూపేణాహం కరిష్యేఇ
 తి గ్రామీమాద్యహిరెవ నద్యాదెస్తీరే నక్షత్రదర్శనసమయే సంకల్పయేత్ ॥
 వ్రతం నిశాముఖేగ్రామ్యం బహిస్తారకదర్శనఇతి స్మృతేః ॥ ముమూక్షోస్తు
 గృహదాదేవ । అస్త్రికాదినే ఉపవాసః ॥ అశక్తౌ హవిష్యాశనమ్ ॥ తతో నా
 ద్విశాగ్రిధంవైష్ణవశాగ్రిధంచ తిర్ప్పికరణాక్తరీత్యాఆమేన హిరణ్యేనవా కు
 ర్యాత్ ॥ — ॥ తత్ప్రకారః ॥ మయా ఆచరిష్యమాణప్రాయశ్చిత్తస్య
 ప్రాచ్యోగత్వేన నాందీశాగ్రిధం సర్వధర్మసహితం యథాశక్తిహిరణ్యేన
 కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య । నాందీముఖాభ్యః మాతృపితామహీప్రపితామ
 హీభ్యః నాందీముఖాభ్యః పితృపితామహప్రపితామహాభ్యః నాందీముఖే

భ్యస్సపత్నీకమాతామహమాతుఃపితామహమాతుఃప్రపితామహేభ్యః అ
క్షయ్యత్ప్రర్థమాగ్నేయం హిరణ్యం స్వాహానమః నమమృత్యుపవీతీ ద
త్వా పూర్వవదైష్ణవశ్రాద్ధం కరిష్యఇతి సంకల్ప్య కేశవాదిద్వాదశనామ
భిః ద్వాదశబ్రాహ్మణానావాహ్య భోజయేత్ | ఆసుం హిరణ్యంవా దద్యా
త్ | శ్రీమహావిష్ణుముద్గీశ్య మహావిష్ణుప్రీత్యర్థం భోజన ప్రత్యామ్నాయమా
గ్నేయం హిరణ్యం శ్రీమహావిష్ణుప్రీతిం కామయమానస్తుభ్యమహం సన్నీ
దదేనమః నమమేతిదద్యాత్ | అనెన పాపాపహరీమహావిష్ణుః ప్రీయతామి
తివదేత్ || ఎవం సర్వ శ్రదానాదికర్తసు | అథ ప్రాచ్యంగగోదానమ్ | మ
యా ఆచరిష్యమాణప్రాయశ్చిత్తస్య ప్రాచ్యంగగోదానం కరిష్యేఇతిన
జ్జుల్య || గవామంగషుతిష్ఠన్తి భువవాని చతుర్దశ | తస్మాదస్యాః ప్రదా
నెన సర్వం దత్తమిహాస్తుమే || ఇతిహంత్రేణ గాం తన్నిచక్రీయద్రవ్యంవా
దద్యాత్ || — || తతశ్శాలాగ్నిహోమః || ప్రారమ్భేసర్వకృచ్ఛాగ్నిశాంస
మాప్తాశ విశేషతః | ఆజ్యేనైవశుశాలాగ్నౌ జహ్నుయాదాహుతీఃపృథక్ ||

తత్ర వ్యాహృతిభిర్హోమోహ్యస్తోత్రరశతంశనైః ॥ శాలాగ్నిర్నామాపాసనా
 గ్నిర్నాకికాగ్నిర్వా । మయాచరిష్యమాణపరివదుపదిష్టప్రాచ్యశ్చిత్తస్యప్రా
 చ్యాంగశాలాగ్నిహోమం కరిష్యే ఇతినంకప్య్య బోపాసనాగ్నిం లోకికా
 గ్నిం వోపసమాధాయ చతుష్పాతప్రయోగవిధానెనాజ్యసంపాకరాస్తం ।
 కృత్వాగ్నిం పరిషిచ్యాజ్యేన భూస్సాహుః । భువస్సాహుః । సువస్సాహుః
 భూన్భువస్సువస్సాహుః సప్తవింశతివారం అగ్నివాయునూర్యప్రణావ
 త్యుద్దేశేన జుహుయాత్ ॥ ఎవంచెదష్టోత్తరశతాహుతయోభవంతి । తతః
 త్రరం పరిషించెత్ । బహ్వృచాదయస్తు స్వస్వగృహ్యోక్తవిధినాగ్నిప్రతిష్ఠా
 వనాదిపూర్వకం ప్రధానహోమం నిర్వర్త్య తస్మిన్ శేవంసమాపయేయః ॥
 ॥ — ॥ అథ పంచగవ్యహోమః ॥ పంచగవ్యం స్నానార్థం ప్రాశనార్థంచ
 ప్రాతరాహృత్య స్నానం ప్రాశనంచకుర్యాత్ । ప్రాతరేవసమాహృత్య కు
 ర్యాత్స్నానాదియత్తత్యతిస్తృతేః ॥ — ॥ తత్ప్రకారమాహ ॥ పరాశ
 రః ॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరం దధిసర్పిఃకుశోదకమ్ నిర్దిష్టం పంచ

గవ్యంతు పవిత్రం పాపశోధనమ్ ॥ గోమూత్రం కృష్ణపద్మాశ్శేత్రాయా
 తైప గోమయమ్ । పయశ్చ తామ్రవద్ధాయారక్తాయాగృహ్యతేదధి । కపి
 లాయాఘృతం గ్రాహ్యం సర్వంకాపిలపేవచా । మూత్రమేకపలందద్వాద
 ఘృతార్ధంతు గోమయమ్ ॥ క్షీరం సప్తపలందద్వాదధిత్రిపలమివ్యతే । ఘృత
 మేకపలందద్వాదృలమేకం కుశోదకమ్ । యస్తుప్రమాణాన్తరమాహ వృద్ధ
 పరాశరః ॥ గోమూత్రం మాదకాణ్యహ్నా గోమయస్యతుపోదశ । క్షీర
 స్య ద్వాదశపాత్రాదధిస్తదశకీర్తితాః ॥ గోమూత్రవష్ట్యుతస్యాహ్నోతదర్ధం
 తు కుశోదకమితి । ఎతదశక్తబాలాదివిషయం ద్రష్టవ్యమ్ । మాదప్రమా
 ణం పూర్వముక్తం ॥ గాయత్ర్యాదాయగోమూత్రం గర్భద్వారేతి గోమ
 యమ్ । అప్యాయస్సతిచక్షీరం దధికాగ్నిస్తథాదధి । తథాశుక్రమసీత్యా
 జ్యం దేవస్యత్వాకుశోదకం ॥ పంచగవ్యమృచాపూతం స్థాపయేదగ్నిసన్ని
 ధౌ । గోమూత్రం స్థాపయేత్పూర్వే గోమయం దక్షిణేన్యసత్ ॥ క్షీరంతు
 పశ్చిమేస్థాపయిం దధిచైవోత్తరేణతు । ఘృతపాత్రం తథాగ్నేయ్యామైశా

న్యాంతు కుశోదకమ్ ॥ స్థాపయేదుత్తరేణాగ్నిం పుణ్యాహోద్భిశ్చ శోభయేత్ |
 అగ్నేః పశ్యాదేకపాత్రే తన్నంత్రే స్తానియోజయేత్ ॥ ఆపాహిస్థైతి చాలా
 ధ్య మానస్తాకేభిమన్త్రయేత్ । సప్తావరాస్తుయేదర్థాభిచ్ఛన్నాగ్రాశ్శుక
 త్వివః ॥ ఎతైరుద్ధృత్యహోతవ్యం పంచగవ్యం యథావిధి । ఇరావతీఇదం వి
 ఘ్నర్తనస్తాకేతుశంవతి ॥ ఏతాభిశ్చైవ హోగవ్యం హుతశేషం పీబేత్తతః । ఆ
 లోఽద్యప్రణవేనైవ నిర్వప్త్యప్రణవేనతు ॥ ఉద్ధృగ్గోప్రణవేనైవ పీబేచ్ఛప్ర
 ణవేనతీ । యత్త్వగస్థగతం పాపం దహే తత్కరదహినామ్ । బ్రహ్మకూ
 ర్పాదహేత్సర్వం ప్రదీప్తాగ్నిరివేదనమ్ । పవిత్రంత్రీషులోకేషు దేవతాభి
 రధిష్ఠితమ్ ॥ వరుణశ్చైవ గోమూలే గోమయే హవ్యవాహనః । దధ్నివా
 యుస్సముద్దిప్తస్సమః క్షీరేషు తేరవిః ॥ ఇతి—॥ స్మృత్యంతరే ॥ పంచగవ్యం
 హుతేదత్రీ దర్భవత్త్రీర్దశాహుతిః । ఇరావతీఇదం విఘ్నర్తనస్తాకేతుశంవతి ॥
 ఆపాహిస్థైతి మంత్రేణ త్రియమ్బకఋచాతథా । గాయత్ర్యప్రణవే
 నైవసర్వవ్యాహుతిభిస్తతః ॥ కృత్వాపూర్ణాహుతిం శిష్టం ప్రణవేనపీబేత్

తః । పలాశమధ్యపక్షేన వత్సపత్రేణవా పిబెత్ ॥ స్వర్ణపాత్రేణ తామ్రే
 ణ బ్రహ్మరీధేనవాపిబెత్ ॥ ఇతి ॥ ఉక్తక్రమేణ తత్తద్వర్ణానాం గవాం మూ
 త్రాదికం గ్రాహ్యమ్ ॥ అలాభే గోమాత్రస్య మూత్రాదికంగ్రాహ్యమ్ ॥
 ఎతత్ప్రాయశ్చిత్తాంగత్వేన బ్రహ్మకూర్పవిధినా పశ్చగవ్యప్రాశనం కరి
 ష్యేఇతి సంకల్ప్య ఉల్లేఖనాద్యగ్నిప్రతిష్ఠావనం కృత్వా ఉక్తక్రమేణాగ్నే
 రుత్తరతః పాత్రేషు తత్తత్తనైర్ద్రివ్యాణి ప్రక్షిప్య దర్శ్యం సంస్కృత్యా
 గ్నిం పరిషిజ్య ఆపాదితం పానీమాదాయాగ్నేఃపశ్చాన్నిధాయ తస్మిన్నే
 కపాత్రే తాని ద్రివ్యాణి తత్తత్తనైస్సంయోజ్యయజ్ఞేయకాష్ఠేనాలాఢ్యస
 ప్రసక్త్యాకకుశమయేన బ్రహ్మకూర్చేన దర్వాన్య చతుర్గ్రహీత్వా ॥ ఇరావతీ
 ధేనుమతీహిఘాతం + అభితోమయూభైస్సాహ్ ॥ విష్ణవఇదం । ఇదం వి
 స్మర్త్విచక్రమే + పాగ్ంసు రెహ్వాహ్ ॥ విష్ణవఇదం ॥ మానస్తోతెతనయే + స్వా
 హ్ ॥ రుద్రాయేదమ్ ॥ శమగ్నిరగ్నిభిస్కరదితివా శన్నాగెవీరితివా + అగ్న
 యఇదమ్ ॥ అగ్న ఇదంవా ॥ ఆపాయస్ససమేతుతే + సామాయేదమ్ ॥

త్రియమృకంయజానుహే + త్రియమృకాయేదమ్ || తత్సవితుర్వరేణ్యం + స
 విత్రేఇదమ్ || ప్రణవేన || పరమాత్మన ఇదమ్ || సర్వవ్యాహృతిభిః || ప్ర
 జాపతయ ఇదమ్ || అగ్నయేస్సిష్టకృతేపాహా || అగ్నయేస్సిష్టకృత ఇదమ్ ||
 తతః తరం పరిషించేత్ || బహుప్రచాదయస్తుస్వస్వగృహ్యోక్తవిధినాప్ర
 తిష్ఠాపనాదికంకృత్వా స్వశాఖాభవస్త్రైర్హుత్వా తన్త్రశేషం సమాపయే
 యుః || తతః ప్రణవేనాలాద్య నిర్వప్త్య పలాశవత్రాదినా ప్రణవేనాద్భు
 త్య || యత్త్వగస్థిగతంపాపం దేహే తిష్ఠతి మామకే | ప్రాశనం పంచగ
 వ్యస్య దహత్వగ్నిరివేద్ధనమితి వతిత్వా ప్రణవేనైవ సర్వం పిబేత్ || నశేష
 యేత్ || అశక్తౌతు గోమూత్రాదికం స్వల్పం గ్రాహ్యమ్ || హుతశిష్టస్య న
 ర్వస్య పెయత్వాత్ | ఆచమ్యతఃపరం మానీ ధ్యాయా దుష్కృతమా
 త్తనః | పశ్చాత్తాపసమాయుక్తప్రిప్యేగాసూర్యదర్శనాత్ || ప్రత్యాక్షా
 యవిధానైశు సద్యస్సర్వం సమాచరేత్ | కృచ్ఛాగ్రీకృత్వాగోదానమదీ
 చ్యాంగం సమాచరేత్ || శాలాహోమం తతఃకుర్యాన్నాంబీత్రాద్ధంచ వై

ప్రాయశ్చిత్తైకచ్ఛాగ్రివరణమ్

౬౦

స్వపమ్ | దశదానంభూరిదానం కుర్యాద్చ్ఛాగ్రివరణభోజనమ్ || తతస్తు సభవే
 స్తుక్తః పాపైరైతైర్నహోన్నతైః | ప్రాయశ్చిత్తం యదాకుర్యాత్తదా పూ
 తాభవెన్నరః | ప్రాయశ్చిత్తేనపూతాత్తా నర్వకర్తసుపావనః | తస్మాదత
 త్ప్రీకుర్వీత వేదశాస్త్రప్రచాదితమ్ || తతః ప్రాణానాయమ్య అముకగోత్రే
 గాముకనక్షత్రేముకరాశౌ జాతేనాముకశాఖ్యాధ్యాయినాముకనామధే
 యేన మయా జన్మాభ్యాసాజ్జన్మప్రభృత్యైతత్త ఇపర్యంతమిత్యాది + సర్వే
 షాం పాపానామపనాదకం వద్ధుణితపడబ్ధకృచ్ఛిరూపం అశీత్యధికసహస్ర
 సఙ్ఖ్యకప్రాణావత్యకృచ్ఛాగ్రిత్తకం సర్వప్రాయశ్చిత్తమేతదుత్తమాధికారి
 గణిత్యాదిక్రమేణ మదనురూపం త్రిగుణితంసచ్చత్వారింశదుత్తరద్విశతాధి
 కత్రీనహస్రీసంఖ్యకప్రాణావత్యకృచ్ఛాగ్రిత్తకం పరిషదుపవిష్టం సర్వప్రా
 యశ్చిత్తం శక్యప్రత్యామ్నాయరూపేణాచరిష్యామీతి సంకల్ప్య | గవామ
 క్లేషు తిష్ఠంతీత్యాదినా గాఃదద్యాత్ | అన్యనివాసముద్రగమహానదీస్నా
 నాదిరూపాణి స్వశక్వాని స్వయంకుర్వాత్ | అశక్వానిహృహణైఃకారయేత్ ||

తత్ఫలస్వీకరణార్థం తేభ్యో దక్షిణాందద్యాత్ ॥ తతో మయాచరితస్యస
ర్వప్రాయశ్చిత్తస్య ఉదీచ్యాంగగోదానం కరిష్యేఇతి సజ్కల్ప్య గాంనద్యా
త్ ॥ మయా ఆచరితసర్వప్రాయశ్చిత్తస్య ఉదీచ్యాంగశాలాగ్నిహోమం కరి
ష్యేఇతి సజ్కల్ప్య పూర్వవజ్జహుయాత్ । నాందీశ్రాద్ధవైష్ణవశ్రాద్ధేచ
పూర్వవతుర్నాత్ ॥ ప్రాయశ్చిత్తసాధుణ్యార్థం దశదానాని కుర్యాత్ ॥
అశక్తౌ తత్ప్రీత్యామ్నాయద్రవ్యాణివా దద్యాత్ ॥ అలక్ష్మీపరిహారార్థం ని
రీక్షితాజ్యదానంచ కుర్యాత్ ॥ తద్యథా ॥ అలక్ష్మీపరిహారార్థం నిరీక్షితాజ్య
దానం కరిష్యేఇతిసంకల్ప్య ॥ రూపంరూపం ప్ర తిరూపోబభూవెతి ఆజ్యే స్వ
ముఖం నిరీక్ష్య బ్రాహ్మణమభ్యర్చ్య ॥ యాఽలక్ష్మీర్యచ్చమేదోస్థం సర్వాంగ
మ వ్యవస్థితమ్ । తత్సర్వం శమయాద్యత్వం శ్రియం పుష్టించ వర్ధయ ॥ ఇ
తి మంత్రేణాజ్యం సమ్ప్రీత్యాస్తేబ్రాహ్మణాయ సమ్ప్రదదేఇతి దద్యాత్ ।
ఆచరితప్రాయశ్చిత్తసాధుణ్యార్థం ఘారిదానంకుర్యాత్ ॥ ఆచరితసర్వప్ర
ాయశ్చిత్తసాధుణ్యార్థం బ్రాహ్మణభోజనం కారయిత్వా ఆశిషం ప్రతిగృహ్ణే

యాత్ ॥ యస్యస్యత్యాచనామోక్త్యా తపోయజ్ఞక్రియాదిషు । న్యూనంన
 మ్పూర్ణతాం యాతి సద్వ్యవహరేతమచ్యుతమ్ ॥ ఇత్యుక్త్యా అనెన మయా
 చరితేన సర్వప్రాయశ్చిత్తకర్తృణా భగవాన్ శ్రీమహావిష్ణుఃప్రీయతామితి
 బ్రహ్మర్పణం కుర్యాత్ ॥ కృతపాపస్య యత్పుంసః పశ్చాత్తాపానుజాయ
 తే । ప్రాయశ్చిత్తంతు తస్మైవ కృష్ణానుష్ఠరణంపరమ్ ॥ ఇత్యుక్తైః శ్రీకృ
 ణ్ణానుష్ఠరణం కృత్వా శ్రీకృష్ణార్పణమస్మితి సాత్వికత్యాగం కుర్యాత్ ॥ ఎ
 వంక్షత్రియవైశ్యయోర్యథోచితం కార్యమ్ ॥ — ॥ అథ స్త్రీణాం ప్రా
 యశ్చిత్తక్రిమః ॥ తత్ర సువాసినినాం విజ్ఞాపన విశేషః ॥ స్వార్థక్రియా
 పరత్వనిషిద్ధకాలన్వపతిసజ్జనుపరపురుషనంగమాన్పుశ్యద్రవ్యస్పర్శన మితి
 స్త్రీద్రోహవిశ్వస్తవిషదాయిత్యసపత్నీవిషదాయిత్యపక్షాభేదనపూర్వకవ్య
 జ్ఞానాదిదాన శిశువధక్షుధితశిశుస్తన్యాప్రదానఋణ ప్రదానవత్యనుజ్ఞార
 హితవ్రతాచ్యుపవాసకరణవత్యుపోషణకాలికస్వభోజనభర్తృశ్వశూక్ష్మశు
 రాదిశుశూక్ష్మా తదభివాదనరాహిత్యకృహస్థద్రవ్యచార్య తద్విక్రియనదా

న్యగృహనివాసనదాభర్తృనిమృతభావణాకారణాక్రిందనభర్తృవచననిరాకర
ణపదామలినత్వభర్తృప్రవాసకాలికస్వదేహాలంకరణసదాన్మతవచనాపు
ష్టోత్తరదానసదౌరస్తాడనరజస్వలానియమరాహిత్య రజఃకాలకామకృతగృ
హకర్తారమృతాభిలాషపరపురుషనిరీక్షణాదిపాపానాం చ నిరాసార్థమిత్యా
ది॥ అన్యత్సర్వం యథార్థమూహ్యం ॥ ఇతిసువాసివీవిజ్ఞాపనాక్రమః ॥ —
అథ విధవావాంవిజ్ఞాపనవిశేషః॥ అస్మానభౌజనపర్వకాలభోజనరాత్రిభౌజ
నపర్యుషితాన్నభోజన కాంస్యపాత్రభోజన తౌద్రీభక్షణోచ్ఛిష్టస్పృష్టద్రీ
వ్యభక్షణాభత్యభక్షణాలాబుభక్షణప్రతాపజలపానోచ్ఛిష్టపాత్రజలపానతా
మూర్ఖులచర్వణ నిరీషస్త్రుధారణకేశరక్షణలలాటసుగంధిధారణకస్తూర్యనులెవ
నపుష్పధారణక క్రవస్త్రుధారణకంఠకధారణఖట్వాశయనసాభిలాషపరపు
రుషనిరీక్షణపరపురుషసహస్సనైకశయనానులామగర్భధారణశాకాహారైకభు
క్తరాహిత్యైకాదశ్యుపవాసరాహిత్యతీర్థాటనేష్టదేవతాస్థరణపురాణశ్రీవ
రాహిత్యస్వకర్తృకపైతృకశ్రాద్ధాదిరాహిత్య విష్ణూతోగ్రస్థగృహికస్మృ

చౌచాద్యకరణా సచ్చాస్త్రకథాగీతశ్రవణాట్యదర్శన సాలగ్రామతీర్థరా
 హిత్యభూజనాదిపాపానాంచ నిరాసార్థమిత్యాది అన్యత్సర్వం యథార్హ
 మూహ్యమ్ ॥ సర్వపాపాపనోదకం సర్వప్రాయశ్చిత్తం ధర్మకాస్త్రాక్ష
 మాగ్నేహోక్తప్రత్యామ్నాయరూపేణ ద్విహసాధ్యమఖండం ప్రాచ్యో
 దీచ్యాజ్ఞసహితమాచరిష్యామీతిసజ్జల్పూక్తమాగ్నేణ కుర్యాత్ ॥ స్త్రీశాం
 హోమఃకృతాకృతః కరణపక్షేవిధవాయాః కౌరాంతం పూర్వవత్కుత్వా
 అమన్త్రికాణి దశవిధస్నానానికార్యాణి ॥ సధవాయాస్తు సజ్జల్పూత
 దన్తధావనం దశవిధస్నానానిచకార్యాణి ॥ వస్త్రపరిధానాంతే విష్ణుశ్రాద్ధ
 గోదానై కృత్వా ప్రియశ్చిత్తాజ్ఞహోమార్థమాచార్యం త్వాం వృణోతి వి
 ప్రీం వృత్వా పూర్వవత్సర్వం పూర్వాజ్ఞం విప్రీదావరాకారయిత్వా స్వ
 యం పంచగవ్యం తూష్ణీం ప్రాశ్య ముఖ్యప్రత్యామ్నాయదీప్యం దత్వా
 ఉత్తరాజ్ఞానికారయేత్ ॥ హోమాభావపక్షే దశవిధస్నానాంతే విష్ణుశ్రా
 ద్ధగోదానైకృత్వా విప్రిణ పంచగవ్యం కారయిత్వా తూష్ణీం ప్రియప్రి

యశ్చిత్తద్రవ్యం సజలబ్ధ్యదత్వా ఉత్తరాగ్నివిష్ణుశ్రాద్ధగోదానదశదానా
దికం కుర్యాత్ । — ॥ అథ శూద్రస్య యథోచితసజలబ్ధ్యంతం సర్వం
పాగ్నాత్ । తతః క్షౌరాంతే అనుస్త్రీకాణి దశవిధాన్నాని । వస్త్రుతిలక
ధారణాంతే విష్ణుశ్రాద్ధగోదానకృత్వావిప్రీద్వారా పంచగవ్యం కారయి
త్వా స్వయం రూక్ష్యం పిబేత్ । శూద్రేణ కపిలాయాః పంచగవ్యాని న పి
యాని । నాస్యవిప్రద్వారాప హోమః ప్రాయశ్చిత్తద్రవ్యం సంకల్ప్యదత్వా
ఉత్తరాగ్నివిష్ణుశ్రాద్ధగోదానదశదానభూరిదానాదికం యథార్హం శార్యమ్ ॥

— శ్రీశ్రి సర్వప్రాయశ్చిత్తపద్ధతిః శ్రీ —

ప్రాయశ్చిత్తక్రమేకిశ్చేదుక్తే హేమాద్రిసూరిభిః ।

బహుగ్రన్థాగ్రసయోగాంశ్చవీక్యసంయోజ్యయత్నతః ।

కృతాలాకొపకారాయప్రాయశ్చిత్తస్యపద్ధతిః ।

అప్పితాహరిపాదాబ్జే చక్రవర్త్యార్యధీమతా ॥

— * శ్రీ * —

మహాసర్కల్ప ప్రారమ్భః

అథ మహాసర్కల్పమాహా ॥ — ॥ దేవతః ॥ మహాదానెషు యజ్ఞాదా
 ప్రాయశ్చిత్రైశ్చ కర్తవ్యం । కన్యాదానె నదీస్నానే మహాసర్కల్పమాచరత్ ॥
 — ॥ మరీచిః ॥ కన్యాదానె నదీస్నానే తులాదానాదిమద్విజః । ప్రాయ
 శ్చిత్రైశ్చ యజ్ఞాదా వృతాదిషు విశేషతః ॥ ఎతదాదిషు సర్వత్ర మహా
 సంకల్పమాచరత్ । కృత్యామతురుతే కర్తవ్యతదానన్త్యామ కల్పతే ॥
 — ॥ సర్కల్పప్రకారః ॥ అస్య క్రిధగవతోమహాపురుషస్యాని వాగ్యవీర్య
 స్యాఖిలలోకపరిపాలనపరాయణస్యాదినారాయణస్య నిత్యనిరుపమనిరవధి
 కాప్రమేయ మహిమమహితమాయాశక్త్యాభివ్రీయమాణమహాజలౌఘమ
 ధ్యేయ పరిభ్రమతాం క్రమాద్దశగుణోత్తరైరప్తజ్ఞానాయ్వాకాశాహంకార
 మహదవ్యక్తాత్మకసప్తావరణైః పరివేష్టితానామనెకకొటిబ్రహ్మాండానామేక
 తమేష్టిష్టహతిబ్రహ్మాండమండలే ఆనిత క్తి కూర్మవర్ణాహానంతోపరిభాగప్రతి

శ్రీతానాం తతల వితల సుతలతలాతలరసాతలమహాతల పాతాలాఖ్యసప్తలా
 తానామూర్ధ్వభాగే భువన్లోకనువన్లోక మహర్లోకజనాలోకతపాలోకవత్స
 లోకాఖ్యవడ్లోకానామధోభాగే ఐరావతపుష్కరీకవామనకుముదాంజనపుష్ప
 దస్తపార్శ్వభామసుప్రసీకాఖ్యవృద్ధిగైర్వతండశుండాదండాత్రమ్భితే, | ఆయా
 ఖ్యామధుగా మాయాకాశీకాఖ్యవస్త్రీద్వారవన్యశోకవతీభోగవతీసిద్ధవన్య
 మరావతీతేజోవతీసంయమినీరక్షోవతీసింధుమతీగర్ధవత్యలకావతీయశోవతీప్ర
 భృత్యనెకపుణ్యపురీవిరాజితే, | ఇంద్రాగ్నియమనిర్మతీవరుణవాయుకుబేర
 తానాఖ్యవృద్ధికృపాలితే, | అవలానిల ప్రత్యూష ప్రభాససోమాధ్వరభు
 వాపాత్యావృష్టవసువిరాజితే, | సూర్యచంద్రాంగారకబుధబృహస్పతిశుక్రశనై
 శ్చరరాహుకేత్యాఖ్యనవగ్రహవరిపాలితే, | అవహనివహనంవహానువహప్ర
 వహోద్వహవరివహాఖ్యనప్తమరుత్సుచారసంజీవితజీవనికురమ్పే, | విధ్యార
 ణ్యదండకారణ్యచంపకారణ్యశ్వేతారణ్యనైమిశారణ్యదైవతారణ్య సుహా
 ణ్యదేవదారువనెత్తువనకదర్శికావనాఖ్యదశారణ్యవరిమండితే, | శివ శమ్భుపీ

నాకి గిరిత హరస్థాణుభర్గజైరవనదాశివకపాలీశ్వగాత్ర్యేకాదశరుద్రీవిద్యోగ్ని
 తే, మిత్రార్యమత్సప్తృధాతృవివస్వదరుణభ గాంశుమదింద్రీపర్జన్యవిష్ణు పూ
 షాఖ్యద్వాదశాచిన్యప్ర కాశితే, భిండివాలనండ్లసుశుండినల్లికముసలదక్రిల
 విత్ర కాశరాతిదుగ్రిసుణ బాణఘాణశ క్తితోమరపరిఘపట్టసమాప్తికకుంతద
 శకంటకప్రాసపాశముద్గరశతఘ్నీసీరగదాగొశీర్షమయూఖ యాపనపినాకా
 సిధనుకాస్తరెభాహస్తాముక్తవజ్రాఖ్య ద్వాత్రింశదాయుధమండల మండిత
 దోర్తండశీరామజానుదగ్న్యదిలీపాంగగయామృరీవశశబిందుశిబిమాన్ధాతృ
 మరుత్తభరతయయాశివృధుభగీరథరంజిదేవసుహోత్రాఖ్యదోడశభూపాలపా
 లితే, వికాలాక్షిమీనాక్షికామాక్షిసింహికాశంకరీకుబ్జికామహాలక్ష్మీమహాదే
 వీమహాకాలీపార్వతీసుప్రభాభ్రమరామ్బికాచిన్యవాసినియోగిని సోమరూ
 పిణీమాణిక్యదేవీకాద్రీవేయీపూర్ణికాఖ్యాప్తాద్రవీతదేవీనమలంకృతేయమ
 నియమాననపాణాయామప్ర శ్యాహరధ్యానధారణసమాధ్యస్తాంగయోగ
 నిష్ఠాగరిష్ఠవసిష్ఠవాలఖిల్యవిశ్వామిత్రీనాక్తికిజనుదగ్నిద్యవనదుర్వాసశకపిల

మాన్దల్యకౌండిన్యకశ్యపగార్గ్యగౌతమాంగిరసదక్షపగాశరజైమినిపతంజలిక
 ల్విబౌధాయనాశ్వలాయనకాశ్యాయనప్రాయణ వైశేష్యాయనాపస్తం
 బజాబరిమూర్ఖాండేయమాండవ్యభరద్వాజసనకసనన్దనసనతుకమారసన
 తుకాతాగస్త్యకౌనకాద్యనేకమునిరాజివిగాజితే, మలయమహేంద్రీన
 హ్యశుక్తిమద్భుత్వవద్విద్యపారియాత్రాఖ్యసప్తకులాచలవలయితే, ముశ్యమూ
 కమతంగకిషిర్ధమాల్మ్యవద్ధిరణ్యశృంగాఖ్యపంచముహనగసమధిష్ఠితే, లవణ
 తుసురాసర్పిర్దధిక్షీరశుద్ధోదకాఖ్యసప్తసముద్రీసంవృతే, వెదవేదాంగతహ
 సాగమన్యాయకావ్యాఖ్యలంకారనాటకగానకపితృకామశాస్త్రమ్యూతనైపుణ్య
 దేశభాషాజ్ఞావతిషిక్తర్థవాచకసమ్యక్తావధానస్వరశాస్త్రశకునసాముద్రీకార
 త్నాసరీత్యౌస్వర్ణపరీత్యౌశ్వలక్షణగజలక్షణముల్లవిద్యాపాకకర్తదోహభగవద
 దధాతువాదభరీవాదరసవాదాగ్నిప్రమ్భజలస్తమ్భవాయుస్తమ్భభిష్టస్తమ్భ
 వశ్యోకర్షణమోహనవిద్వేషణోచ్చటనమారణకాలవంచనవాణిజ్యపాశుపా
 ల్యకృష్యాసవకర్తలావుకయుద్ధమ్మగయారతికౌశలాద్భుత్వకరణీదూతకరణీ

చిత్ర లోహపాపాణమృద్ధారు వెణువ ర్తామృతక్రియా చౌర్యావధసిద్ధి మం
త్రసిద్ధిస్వరవంచనా దృష్టివంచనాంజనజలస్థవనవాక్సిద్ధిఘటి కాసిద్ధిపాదుకా
సిద్ధిద్రికాలమహేద్రికాలాఖ్యచతుష్టపివిద్యా నిషద్యామననిరవద్యవి
ద్యజ్జనవిద్యోతితే, అంగవంగకలింగకాశ్చీరకామోజకామరూప సౌవీర సౌ
రాష్ట్రమహారాష్ట్రబిక్షాళ నెపాళమలయాళ కెరళసింహళచాళపాంచాళ కోస
లకుంతళబ్యాలాపాల్యమగధమాగధమాళవమత్స్యవత్సమద్రాక్షిణ్య సింధు నై
ఢవాఢ్య గాఢాగలాటవరాటక రాటద్రమిడద్రావిడ పాండ్య పులిందపారశీక
బాహ్లికబర్హవిదర్భ కేకయకురుకిరాతదశార్ణహవాణ టెంకణకోంకణ యవన
శూరసేనఘూర్జరవిదేహచేదిభోజావన్త్యాఖ్య వల్లూచాశద్రేశసమలంకృతే,
భాగీరథీభీమరథీసరస్వతీగాతమీనర్మదాయమునా కృష్ణావేణీవేణుకా తుంగభ
ద్రావంద్రీభాగావరుణామలావహారీ కావేరీకపిలాకాండినీకృతమాలా విపా
శాతాపినీపూర్ణిమా తామ్రపర్ణి వెగవతీ హేమవతీ వేత్రవతీ నేత్రవతీ వి
శాకాకౌశికిగండకీగోముఖపివాకీనీపుణ్ణదాద్వైకమహానదీవిరాజితే, వారా

అసీ దిదమ్మరశ్రీశైలాహాచలవేంకటాచలశ్రీరంగసేతుజమ్మకేశ్వరకుమ్మ
 ఘాతహాలాస్యగజారణ్యగోకర్ణరామహాథపురావర్తపురానస్తశయనామర
 గిరియాదవగిరికరిగిరికకుద్గిరిశ్వేతగిరిసీలగిరిగోవర్ధనగిరిగయాప్రయాగాద్య
 నేకపుణ్యక్షేత్రసంయుతేహరిశ్చంద్రనళపురకుత్సపురూరవన్సగరకార్తవీర్యా
 ఖ్యవట్టుక్రీవర్తివరిపావితే. బాగ్మీమాహేశ్వరీకౌమారీవేష్టవీన్ద్రాగ్రీవా
 హీచాముండాఖ్యనప్తమాతృకావిరాజితే, పావిత్రీసత్యవతీదమయంతీమద
 యంతీలోపాముద్రాసుకన్యాకేశినీసుశీలానసూయారున్దతీప్రభృతిమహాపతి
 వ్రతానందోహనమలంకృతే, రమ్యరమణకన్వారకాసింహశత్రైవల్యమలయా
 శ్వభద్రకేతుగోధిలావంశ్యపుష్కరముషభరైవతనిన్ద్రోవనీయాన్యపారా
 వారలంకాసౌరకృతమాలాఖ్యాష్టాదశోపదీపవిరాజితే, పంచాశతోక్తి
 యోజనవిస్తీర్ణేన్ద్రస్థిభూమండలేసున్దరతరచన్దనమన్దారకొవిదారకుటజ
 వటపాటలకరవీరకురంటకకంటకీపిప్పలకర్పూరకవలీఖర్జూరవారికెళరసాలత
 మాలతాశహింతాశక్నతమాలనరిశవకుశవంజుశఫున్నాగజమ్బూజమ్మీరనిం

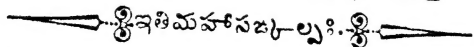
బుద్ధుని సారంగంబున గరుడాక్షయముక పితౄశ్వత్థబిల్వభల్లాతకనల్లకీచదరీ ౧
 కుచచమ్పకేతకకుద్దాలబంధుకసింధువారపంచమందొమ్మిర పలాశ పారి
 కాతాద్యనెకానోకహనివహనిరంతరమనోహరనందనవనవీడావహక్రీడావ
 నవిహర దైవదానవగరుడగన్ధర్వకిన్నరకిమ్మరువసింధుసాధ్యవిద్యాధరయక్షరా
 త్మసాదిదివ్యజననివాససమలజ్జుతశీతాంభ శేబిందుముకున్దమన్దరకల్పిన్దవైకం
 కితమణిశైలశక్రిశైలమహాకపిలమహాశైలపంచశైలగజశైలభద్రశైలవనసూధా
 రవనసుమారకుమారకాలంజరకౌంజరపాండరపుష్కరవైడూర్యపారియాత్రీ
 సహస్రశీఖరమయూరతామ్రాభిశిఖవాససురసహంస్సనాగకుముదమకుట్రీ
 కూటకటుశంఖకూటమహామేఘసుమేఘసుగన్ధగన్ధమాదనసుపార్శ్వసుషేణ
 సుపక్షకనకవిరజాదికెసరశిఖరివిసర్భాసురమేరుధరాధరస్య దక్షిణదిగ్భాగే
 జంబూస్తత్యకుశక్రౌంచశాకశాల్మలిపుష్కరాఖ్యసప్తద్వీపానాం మధ్యే జం
 బూద్వీపే, భారతకిమ్మరువహరీభావృతభద్రాశ్వకేతుమాలహిరణ్యకరమణ
 కకురువరాఖిలనవరాణాం మధ్యే భారతవనె. ఇన్ద్రకేశరుతామగిజ సమ

నాగగర్భర్షసౌమ్యవరుణభరతాఖ్యనవఖండానాం మధ్యే భరతఖండే, విర
తశయజనినిరూఢనిఖలజనకలువనికరతిమిరభరకిరణసద్భవక వేరకన్యకాకమనీ
యకృపీటపూర పరిరిక్తదభజ్జురమక్లశతరతుక్లతరక్లపరమ్మరాపరిగతపరిపూత
పవనానపరిస్పృష్టపరమపావనప్రచురతరనిఖలసస్యసమ్మృద్ధిసమేధమానకర్నా
టజనపవాధిస్తానసహ్యభిరానగిరిపరిష్ఠస్యాపరిభాగే, దక్షిణకారణ్యేఽస్మిన్ ప్రజా
పతితైత్తైఽన్యదేశైఽన్యతైత్తైనాశక్తివక్రగదాశార్ఙ్గనన్దకాఖ్యపంచమహాయుధ
ధరస్య, దివ్యరత్నఖచితకీటసారకాయూరనూపురమకరకుండలప్రముఖప్రస్ఫుర
దప్రాకృతభూషణావభీవిభూషితస్య, చతురాననపురస్తరప్రముఖసకలసురాసు
రవిసేరశిరస్తటివిరాజమానమకుటతటఘటితదివ్యరత్నమరీచిపరమ్మరానీరాజి
తాపాస్తచరణామౌర్భరుహస్య, నిఖలలూకానుజఘృతౌస్వీకృతమత్స్యకూర్తవ
రాహనారసింహనామనభార్గవరామశ్రీ, రామబలరామబౌద్ధకలూక్యద్యనే
కావతారవైభవస్య, ప్రహ్లాదనారదపరాశరపుండరీక వ్యాసాద్వైతీయ శుక
శౌనకభీష్మ, దాల్మీరుకాజగారునవసిప్తపిబీషణబలిహనుమదాఖ్యపోజనము

భృతివాసరమధ్యైముకవాసరే, అశ్విన్యాదినక్షత్రమధ్యైముకనక్షత్రే,
విష్కంభాదియోగమధ్యైముకయోగే, బవాచికరణమధ్యైముకకరణే, అ
ష్టిశుభముహూర్తైరగ్రహాలుకాభిస్సప్తర్షిమండలవర్ధంతం కృతరాశే
ద్దివ్యసహస్రీవర్ణావసానే ఎకైకవాలుకాపకర్షణక్రిమేణ సర్వరాశ్యపకర్షణస
మ్మితకాలేదశపూర్వేషాం దశాపరేషాం మద్వంశ్యానాం పితౄణాం మమ
చపకుటున్బుస్య నరకాదుత్తీర్య శాశ్వతబ్రహ్మలాకనివాససిద్ధ్యర్థం గొఢూ
మైస్సూర్యమండలవర్ధంతం కృతరాశేద్దివ్యసహస్రవర్ణావసానే ఎకైకగొఢూ
మాపకర్షణక్రిమేణ సర్వరాశ్యపకర్షణసమ్మితకాలే శాశ్వతబ్రహ్మలాకనివా
ససిద్ధ్యర్థం మౌషేశ్చంద్రమండలవర్ధంతం కృతరాశేద్దివ్యసహస్రీవర్ణావసానే
ఎకైకమాషాపకర్షణక్రిమేణ సర్వరాశ్యపకర్షణసమ్మితకాలే శాశ్వతబ్రహ్మ
లాకనివాససిద్ధ్యర్థం సర్వప్రైథ్వివమండలవర్ధంతం కృతరాశేద్దివ్యసహస్రవ
ర్ణావసానే ఎకైకసర్వపాపకర్షణక్రిమేణ సర్వరాశ్యపకర్షణసమ్మితకాలే శా
శ్వతబ్రహ్మలాకనివాససిద్ధ్యర్థం తిలైర్నక్షత్రమండలవర్ధంతం కృతరాశేద్ది

వ్యసహస్రీవహవసానై ఎకైకతిలాపకవహకమేణ సర్వరాశ్యపకవహక
 సమ్మితకాలై శాశ్వత బ్రహ్మలాకనివాససిద్ధిర్థం త్ర్యంబుకైర్భ్రహ్మాణ్డార్ధ
 కటాహపర్యంతం కృతరాశెద్దివ్యసహస్రీవహవసానైఎకైక త్ర్యంబుకాపక
 వహకమేణ సర్వరాశ్యపకవహకసమ్మితకాలై శాశ్వత బ్రహ్మలాకనివాససి
 ధ్ధిర్థం త్రిగుణైకతాగ్నిష్టామాతిరాత్రీ వాజపేయపాండరీకరాజసూయా
 శ్వమేధాదిసమస్తకృతుఫలావాప్తిర్థం ఇహజన్మనిజన్మాంతరేషుచ బాల్యకా
 మార.మావనవార్ధకేషుజాగ్రీశ్వస్వస్వస్మత్ప్రవృత్తానుజ్ఞానతోఽజ్ఞానతశ్చ
 కామతోఽకామతఃస్వతఃపరపేరణయావాసమ్భవితానాంసర్వేషాంపా
 పానామపనాదనార్థం ఇష్టదేవతాప్రీతిర్థం ధర్మార్థకామమోక్షాఖ్యచతుర్వి
 ధపురుషార్థసిద్ధిర్థం కైమస్థైర్యవిజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాదీనాముత్తర
 త్తరాభివృద్ధిర్థంతత్తత్పురాణాక్తమహాదానాన్తర్గతతత్తద్దానాదికమహం
 కరిష్యే ॥

మహాసజ్గుల్మజంయస్య మహాదాదిప్రసర్తనమ్ ।

మహాపురుషవతస్త్రివృహాసజ్గుల్మళురితః ॥

